

IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže

**Odpočet plnenia úloh
Plánu výchovy k ľudským právam v rezorte školstva na roky 2005 – 2014**

Obsah

Úvod.....	5
II. Prehľad a popis aktivít 2004 -2013	6
2004	6
Školiace a vzdelávacie projekty	6
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach.....	7
Podporné aktivity pre rozvoj práce s deťmi a mládežou: administrácia grantových programov a i. – téma : participácia/ aktívne občianstvo /hodnoty	7
Medzinárodné školiace, vzdelávacie a informačné aktivity	7
2005	9
Školiace a vzdelávacie projekty	9
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda LP vedomosti/ zručnosti/ postoje v ľudských právach/	9
Administrácia programu podpory činnosti OZ detí a mládeže a podpory informačno poradenskej činnosti pre deti a mládež v SR – téma: participácia/hodnoty.....	10
Medzinárodné vzdelávacie a informačné aktivity.....	10
2006	11
Školiace a vzdelávacie projekty	11
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach.....	11
Administrácia programu podpory činnosti OZ detí a mládeže a podpory informačno poradenskej činnosti pre deti a mládež v SR - téma: participácia/hodnoty	12
Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné.....	12
2007	13
Školiace a vzdelávacie projekty	13
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach.....	14
Administrácia programu podpory činnosti OZ detí a mládeže a podpory informačno poradenskej činnosti pre deti a mládež v SR - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva	15
Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné.....	16
2008	16
Školiace a vzdelávacie projekty	16
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach.....	18
Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013 - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva	19

Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné	19
2009	20
Školiace a vzdelávacie projekty	20
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach.....	22
Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013 - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva	22
Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné	22
2010	22
Školiace a vzdelávacie projekty	22
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach.....	25
Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013 - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva	25
Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné	26
2011	28
Školiace a vzdelávacie projekty	28
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach/aktívne občianstvo	29
Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013 - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva	29
Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné	29
2012	30
Školiace a vzdelávacie projekty	30
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach.....	32
Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013 - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva	33
Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné	33
2013	34
Školiace a vzdelávacie projekty	34
Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach.....	36
Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013 - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva	36
Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné	36

2014	37
Školiace a vzdelávacie projekty	37
<i>Štvrtý program pre mládež Erasmus+</i>	39
Čerpané finančné prostriedky a oblasť pôsobenia podporených projektov:.....	39

Úvod

IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže je štátna inštitúcia, priamo riadená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR. Predmetom jej činnosti je práca s mládežou mimo školy a rodiny, ktorej integrálnou súčasťou je výchova a vzdelávanie. Činnosť organizácie vychádza z kontraktov s MŠVVaŠ SR. Všetky aktivity smerujú k trvalému skvalitňovaniu podmienok života detí a mládeže, k podpore a rozvoju práce s nimi v rámci štátneho i neštátneho sektora. IUVENTA je v súvislosti s predkladaným odpočtom Plánu výchovy k ľudským právam aktívna najmä v týchto oblastiach:

1. školiace a vzdelávacie projekty na národnej úrovni: predovšetkým v oblastiach ako sú participácia mládeže na živote školy, obce a regiónu, výchova mládeže k ľudským právam, vzdelávacia a výchovná metodika podporujúca neformálne vzdelávanie v práci s mládežou;
2. podporné aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou: organizácia celoštátnych kôl predmetových súťaží, odborné sústredenia pre víťazov a iné podporné aktivity;
3. podporné aktivity pre rozvoj práce s mládežou¹ predovšetkým administrácia národných grantových programov v oblasti práce s mládežou a podpora aplikantov v grantových programoch Európskej únie, ktoré reflektovali priority PVLP 2005 – 2014.
4. medzinárodné školiace, vzdelávacie a informačné aktivity

Rešpekt, partnerstvo, filantropia, ochrana životného prostredia, dostupnosť služieb, inklúzia ako aj aktívne občianstvo sú hodnotami ľudsko-právnymi; zásadne ovplyvňujú akúkoľvek odbornú činnosť IUVENTY pri implementácii prioritných tém mládežníckej politiky a uplatňuje sa pri nich princíp horizontálnej prierezovosti.

Výchova a vzdelávanie k ľudským právam sú rezolúciou² Valného zhromaždenia OSN charakterizované ako „komplexný celoživotný proces, ktorým sa ľudia na všetkých úrovniach rozvoja a všetkých spoločenských vrstiev učia rešpektovať dôstojnosť iných a ktorým si osvojujú spôsoby a metódy, akými možno tento rešpekt zabezpečiť vo všetkých spoločenstvách“. Dôležitým prvkom výchovy a vzdelávania je participácia. Participáciu^{3 4} ako nástroj aktívneho občianstva možno chápať v dvoch základných konceptuálnych rovinách:

- Participácia ako jedno zo základných občianskych a politických práv (súvisí s hodnotovým systémom prvej generácie ľudských práv)
- Participácia ako nástroj/nástroje účasti na verejnom živote⁵

Rešpektujúc citovanú charakteristiku výchovy a vzdelávania k ľudským právam, IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže v období rokov 2004 – 2014 realizoval aktivity v oblasti neformálneho a informálneho vzdelávania⁶.

¹ Práca s mládežou je výchovno-vzdelávacia činnosť, spoločenská činnosť, informačná činnosť a poradenská činnosť pre mládež, mladých vedúcich, mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou (Zákon o podpore práce s mládežou 282/2008 Zb.)

² Rezolúcia Valného zhromaždenia OSN č. 49/184 z 23. decembra 1994, resp. Rezolúcia Valného zhromaždenia ³ §2 i). Zákon z 2. júla 2008 č.282/2008 Z.z o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (konsolidované znenie)

⁴ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Projekty/Participacia.alej>

⁵ <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=24253>, príloha 18 - MNO

⁶ http://www.IUVENTA.sk/files/documents/7_vyskummladeze/prieskumy/publikacia_fudaly_lenco.pdf

<http://www.IUVENTA.sk/sk/Projekty/Neformalne-vzdelavanie.alej>

http://www.IUVENTA.sk/files/odpor%C3%BA%C4%8Danie%20rady%20o%20potvrzovan%C3%AD%20nfv%20a%20inform%C3%A1lneho%20u%C4%8Denia%20sa%202012_c_398_01.pdf

II. Prehľad a popis aktivít 2004 -2013

2004

Školiace a vzdelávacie projekty

Školenie školiteľov pre miestnu prácu s mládežou – téma: participácia/aktívne občianstvo/demokracia

Školenie bolo pokračovaním dlhodobého projektu IUVENTY a Britskej rady, realizované v období rokov 2001–2004. Cieľom projektu bolo pripraviť tím školiteľov pre rozvoj miestnej práce s mládežou. Stretnutia boli zamerané na témy dôležité pre rozvoj osobnosti účastníkov ako školiteľov v tejto oblasti. Navyše boli školitelia pripravovaní aj na úlohu iniciátorov rozvoja miestnej práce s mládežou medzi subjektami ako sú samosprávy, občianske združenia a rôzne inštitúcie aktívne v tejto oblasti na miestnej úrovni. V marci 2004 sa uskutočnilo záverečné školenie druhej fázy za účasti britských trénerov. Účastníci zrealizovali 7 vlastných 2 - 3 dňových školiacich aktivít pod supervíziou pracovníka IUVENTY. Súčasťou projektu bol diseminačný workshop „Práca s mládežou na Slovensku“, ktorého sa zúčastnilo 53 účastníkov z celého Slovenska. Cieľom workshopu bolo vypracovať správu, ktorá pomenuje potreby v oblasti neformálneho vzdelávania v miestnej práci s deťmi a mládežou. Projekt bol ukončený získaním certifikátu, ktorý obdržalo 13 účastníkov školenia. Výstupom projektu je publikácia s názvom „Mládež pod krídlami samosprávy“⁷, ktorá poskytuje praktické príklady pre prácu s deťmi a mládežou na miestnej úrovni.

Seminár „Možnosti efektívneho napĺňania úloh vyplývajúcich z Koncepcie štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v SR do roku 2007 v podmienkach regiónov“ – téma: aktívne občianstvo/demokracia

Zámerom seminára bola podpora dobudovania funkčného, efektívneho a zmysluplného systému mechanizmov štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži. Obsah bol zameraný na možnosti a spôsoby presadzovania mládežníckej politiky a na efektívny spôsob navrhovania a hodnotenia politik. Seminár sa niesol v znamení otvorenej diskusie, ktorá sa nevyhýbala konkrétnemu pomenovaniu nedostatkov, ale zároveň účastníci navrhovali aj nástroje na ich odstránenie. Seminára sa zúčastnili zástupcovia z mienkotvorných aj výkonných inštitúcií (Úrad vlády SR, rezorty, Rada vlády SR pre prevenciu kriminality, Združenie miest a obcí, samosprávne kraje, Rada mládeže Slovenska, Ústav informácií a prognóz školstva, krajské školské úrady, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, regionálna rada mládeže, regionálne centrá mládeže, centrá voľného času, pedagogicko-psychologické poradne, centrá výchovnej a pedagogickej prevencie, metodicko-pedagogické centrá a pod.).

Dlhodobé cyklické vzdelávanie „Výtvarná výchova netradične - Tvorivosť hrou“ - téma: ľudské práva sú prítomné všade, naučme sa ich rozoznať/kultúrne práva

Vzdelávanie, akreditované MŠ SR, bolo realizované počas 8 cyklických dvojdných odborných stretnutí v rozsahu 140 vyučovacích hodín. Cieľom bola odborná príprava pracovníkov pre voľný čas detí a mládeže prostredníctvom výtvarných činností, využívaním netradičných participatívnych metód a foriem práce, alternatívnych postupov, techník, materiálov, teórie a praxe. Projekt bol realizovaný v období rokov 2002 – 2004. V roku 2003 prebehli tri stretnutia za účasti 18 záujemcov, zamerané na základné a alternatívne vyjadrovacie postupy, techniky a materiály, projektovú tvorbu, prechádzky umením a prácu s umeleckým dielom. Druhá etapa vzdelávacieho projektu pokračovala v roku 2004 tromi 7 dňovými stretnutiami. Záujemcom bolo umožnené ukončenie vzdelávania v odbore „Výtvarná výchova netradične“ a zároveň získali osvedčenie s celoslovenskou platnosťou v zmysle

⁷ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Publikacie/Participacia/Mladez-pod-kridlami-samospravy.alej>

akreditačného protokolu. V roku 2004 pokračovalo vo vzdelávaní 16 záujemcov a osvedčenia získali 13 absolventi. Metodická príručka k vzdelávaniu vydaná v roku 2003.⁸

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach⁹

Olympiáda ľudských práv (OLP) je trojkolová súťaž (školské, krajské a celoštátne kolo) a je určená študentom stredných škôl. V krajských kolách je ťažiskom vedomostná zložka (didaktické testy) a postojové riešenia. Celoštátne kolo je zamerané na formovanie a vyjadrenie názorov a postojov pri prezentácii esejí a interpretácii prípadových štúdií. V rámci celoštátneho kola sa riešia „prípadové štúdie“ z medzinárodného súdneho tribunálu pre ľudské práva a prezentujú a obhajujú sa eseje na témy, ktoré sú každoročne zverejnené až v závere krajských kol. Celoštátne kolo OLP prebiehalo v roku 2004 v Liptovskom Mikuláši a postúpilo do neho 38 súťažiacich zo stredných škôl. Pre skvalitnenie prípravy študentov na celoštátne kolo zostavuje každoročne celoštátna odborná komisia Kroniku OLP¹⁰.

Podporné aktivity pre rozvoj práce s deťmi a mládežou: administrácia grantových programov a i. – téma : participácia/ aktívne občianstvo /hodnoty

V súlade so Smernicou MŠ SR číslo 999/2001 – 72, IUVENTA administrovala žiadosti celoštátnych, nadregionálnych, regionálnych a miestnych OZ detí a mládeže (OZ DaM), ktoré sa uchádzali o finančnú podporu.

Pre rok 2004 bolo predložených spolu 34 projektov v troch oblastiach podpory:

- Informácie a poradenstvo ako prostriedok rozvoja participácie – projekty predložilo 5 subjektov
- Informácie a poradenstvo ako prostriedok formovania osobnosti mladého človeka – projekty predložilo 9 subjektov
- Informačný systém a sieť informačných centier mladých – projekt predložil jeden subjekt.

Jesenná časť administrácie programu podpory OZ detí a mládeže prebiehala už v zmysle Podmienok finančnej podpory práce s deťmi a mládežou na roky 2004 až 2007. Žiadosť o finančnú podporu zaslalo 52 žiadateľov. V zmysle tých istých Podmienok finančnej podpory práce s deťmi a mládežou na roky 2004 až 2007, prebiehala aj administrácia programu podpory informačno-poradenskej činnosti na rok 2005 a celkovo bolo predložených 22 projektov do troch oblastí podpory:

- Informácia a poradenstvo ako prostriedok rozvoja participácie – projekty predložili 4 subjekty
- Informácia a poradenstvo ako prostriedok formovania osobnosti mladého človeka – projekty predložilo 17 subjektov
- Informačný systém a sieť informačných centier mladých – projekt predložil 1 subjekt

Medzinárodné školiace, vzdelávacie a informačné aktivity

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2004 - téma : rasizmus¹¹ a xenofóbia¹²

Komunitárny grantový program MLÁDEŽ vznikol rozhodnutím Európskeho parlamentu č. 1031/2000/EK a Európskej rady zo dňa 13. apríla 2000. Spája aktivity dovtedy existujúce v rámci programov „Mládež pre Európu“ a „Európska dobrovoľnícka služba“. Pridanou hodnotou programu

⁸https://www.IUVENTA.sk/files/documents/publik%C3%A1cie/vytvarna_vychova_netradicne/vytvarna_vychova_a_netradicne_na_web.pdf

⁹<https://www.IUVENTA.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej>

¹⁰<http://www.olp.sk> (Kronika 2004)

¹¹<http://www.IUVENTA.sk/files/documents/Dokumenty%20pre%20stranku/Subory/Publikacie/36-dobre-priklady.pdf>

¹²http://www.IUVENTA.sk/files/documents/publik%C3%A1cie/xenofobia_a_rasizmus/xenofobia_a_rasizmus_na_web.pdf

je, že podporoval záujmy mladých ľudí a mládežníckych pracovníkov nielen finančne, ale aj poskytovaním informácií, školení a možností pre vytváranie nových partnerstiev v Európe i mimo nej. Finančne podporoval najmä medzinárodné mládežnícke aktivity uplatňujúce neformálne vzdelávanie (mimo škôl), interkultúrne učenie, rozvoj, toleranciu, vzájomnú komunikáciu medzi mladými ľuďmi, rozvoj komúnit a boj proti negatívnym spoločenským javom (predsudky, rasizmus, xenofóbia). Na základe výsledkov seminára k spoločnej informačnej a komunikačnej stratégii všetkých národných kancelárií programu MLÁDEŽ, ktorý sa konal v novembri 2003 v Budapešti, ako aj na základe analýzy situácie práce s deťmi a mládežou v SR, Koncepcie štátnej politiky voči deťom a mládeži v SR (oblasť mobility), Bielej knihy o mládeži Európskej únie a rezolúcii Rady Európskej únie, Národná kancelária programu MLÁDEŽ vypracovala špeciálnu stratégiu v oblasti informácií a komunikácie so zvláštnym dorazom na implementáciu Stratégie zapojenia mládeže s nedostatkom príležitostí a potreby programu MLÁDEŽ v jednotlivých regiónoch. V rámci tejto stratégie bola vydaná prezentačná publikácia "Téma rasizmu a xenofóbie v projektoch MLÁDEŽ", ktorá ponúkala verejnosti hlbší pohľad do témy boja proti rasizmu v Európe a na Slovensku.

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2004 - téma: mobilita ako výchovný prostriedok/rovnosť, pluralita/tolerancia

Spoločným cieľom programov Európskej únie MLÁDEŽ a neskôr programu Mládež v akcii bola podpora vzdelávacej mobility mladých ľudí, ktorá sa týkala oblasti neformálneho vzdelávania mládeže a rozvoja spolupráce v oblasti mládežníckej politiky. Mladí ľudia mali príležitosť stretávať sa s rovesníkmi z iných krajín prostredníctvom krátkodobej skupinovej mobility organizovanej formou výmen mládeže, ako aj prostredníctvom Európskej dobrovoľníckej služby, ktorá vytvárala príležitosti pre získavanie zručností, potrebných pre úspešné uplatnenie sa mladého človeka v spoločenskom a pracovnom živote. Súbor participatívnych metód v zborníku *Do Európy hrou I.-III.*¹³ rozvíja zručnosti a postoje, ktoré tvoria základ hodnôt ľudských práv - podporujú ľudskú dôstojnosť, participáciu na vývoji demokratickej spoločnosti, rovnosť, pluralitu a toleranciu.

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2004, mládežnícke skupinové výmeny - téma: stereotypy/ predsudky/ tolerancia

Pri posudzovaní projektov sa dôraz kládol na metodológiu a interkultúrne učenie, ako aj participáciu mladých ľudí. Interkultúrne učenie je chápané ako spoznávanie iných kultúr, ale chýbali prvky boja proti stereotypom a predsudkom voči iným národom, rasám a kultúram. Z toho vyplynula potreba cielennejšej práce s mládežníckymi lídrami v regiónoch.

Z tematického hľadiska boli zvolené priority: Európske občianstvo, mládežnícke informácie, vidiecke oblasti, boj proti rasizmu a xenofóbii. Medzi prioritné skupiny v roku 2004 patrili etnické menšiny, telesne a mentálne postihnutí mladí ľudia, nezamestnaná mládež, mládež z detských domovov, mladí ľudia z vidieckych a pohraničných oblastí. Na projekty zahrňujúce skupiny ľudí s nedostatkom príležitostí bol kladený väčší dôraz. Približne v 21% podporených projektov bola zapojená mládež s nedostatkom príležitostí. Na podporu silnejšieho zapojenia mládeže s nedostatkom príležitostí bola v roku 2005 prijatá prioritna - vytvorenie stratégie zapojenia mladých ľudí s nedostatkom príležitostí.

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2004, dobrovoľníctvo¹⁴ - téma: interkultúrne učenie/inklúzia

Národná kancelária programu MLÁDEŽ priamo realizovala prípravu dobrovoľníkov a školenia pre dobrovoľníkov v rámci Európskej dobrovoľníckej služby (EDS). Z pohľadu ľudských práv bolo dôležité školenie po príchode na projekt EDS (On-Arrival Training), ktoré bolo zamerané na interkultúrne učenie. Toto školenie vždy poskytovalo priestor na diskusiu týkajúcu sa prekonávania ťažkostí, ktoré vyplývali z rozdielnosti kultúr a životných podmienok medzi domovskými krajinami dobrovoľníkov a Slovenskom, ktoré pre nich predstavovalo nové (nepoznané) kultúrne prostredie. V priebehu roka 2004 bolo odsúhlasených 20 Host Expression of Interest - prejavenie záujmu hosťovať dobrovoľníka.

¹³ https://www.IUVENTA.sk/sk/Publikacie.alej?s_parentCategoryId=EQS855573

¹⁴ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Projekty/Dobrovolnictvo.alej>

Z toho bolo už 18 hostiteľských miest aktívnych v súlade so stratégiou zapájania (inclusion strategy) zameranou na mladých ľudí s nedostatkom príležitostí (telesne a mentálne postihnutí mladí ľudia, rómska menšina a ďalšie etnické menšiny, mladí ľudia z detských domovov a nezamestnaní mladí ľudia).

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2004, vzdelávací seminár: „Participácia mladých ľudí na živote miest a obcí a program MLÁDEŽ“ - téma: participácia/aktívne občianstvo/demokracia

Vzhľadom na výzvy Európskej komisie na aktívnu participáciu mladých ľudí na živote miest a obcí, Národná kancelária MLÁDEŽ zorganizovala školenie pod názvom „Participácia mladých ľudí na živote miest a obcí a program MLÁDEŽ“, ktoré sa uskutočnilo v decembri 2004. Školenia sa zúčastnili zástupcovia samospráv a organizácií podieľajúcich sa na implementácii mládežníckej politiky na lokálnej úrovni. Účastníkom boli predstavené základne dokumenty v oblasti vzdelávania, teoretické východiska aktívnej participácie a priority Európskej komisie.

2005

Školiace a vzdelávacie projekty

Vzdelávací program pre pracovníkov s deťmi a mládežou na regionálnej úrovni - téma: participácia/aktívne občianstvo/demokracia

V procese decentralizácie štátnej správy v predchádzajúcom období prešla zodpovednosť za oblasť výchovy a vzdelávania (teda aj práce s mládežou mimo pôsobenia školy alebo rodiny) na pracovníkov samospráv. Ministerstvo školstva podporilo v roku 2005 projekt vzdelávania zameraný na zvyšovanie odbornej prípravy pracovníkov samospráv, ktorí majú vo svojej pôsobnosti prácu s deťmi a mládežou na miestnej úrovni a udelilo akreditáciu IUVENTE, ktorá za podpory ZMOS a miestnych samospráv realizovala počas roka 2005 tri dvojdnové stretnutia v regiónoch SR, každé v rozsahu 35 hodín. Zúčastnilo sa ich 61 záujemcov, ktorí boli na vzdelávanie nominovaní zástupcami miestnych samospráv. 47 účastníkov splnilo podmienky pre získanie osvedčenia pre prácu s deťmi a mládežou na miestnej úrovni s celoslovenskou platnosťou, v zmysle akreditačného protokolu.

V roku 2005 vydala IUVENTA publikáciu pod názvom „Čítanka pre samosprávy“¹⁵ (náklad 2 500 ks), ktorej cieľom bolo prispieť k príprave zodpovedných pracovníkov samospráv na miestnu prácu s mládežou a poskytnúť návod na vytvorenie koncepcie v oblasti miestnej mládežníckej politiky. Publikácia obsahuje jednoduchý návod ako a odkiaľ začať, ale aj informácie o národnej a európskej legislatíve pre prácu s mládežou, ako podporovať participáciu mladých ľudí na živote obcí a miest, ako zabezpečiť šírenie informácií pre mládež, čo je to dobrovoľníctvo a jeho význam. Publikácia bola distribuovaná, v spolupráci so ZMOS, všetkým obciam a mestám na Slovensku.

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma:

Olympiáda ĽP vedomosti/ zručnosti/ postoje v ľudských právach/

Rok 2005 bol pre Olympiádu ľudských práv zlomový a to na viacerých úrovniach. Olympiáda ľudských práv sa stala súčasťou systému školských súťaží, čo len dokazuje to, ako potrebné je držať krok s európskymi trendmi a aké dôležité je poskytovať študentom priestor na formovanie vlastných názorov a budovať ich právne vedomie. 7. ročník sa niesol v duchu 15. výročia Nežnej revolúcie. Olympiáda nie je iba vedomostnou súťažou o jednotlivých ľudských právach, ich kategóriách, listinách, v ktorých sú zaznamenané, ale dôležitou praktickou časťou je poznanie spôsobov porušovania ľudských práv, ako aj inštitúcií, ktoré ľudské práva garantujú a vymáhajú, teda ktoré s týmto porušovaním bojujú. A nakoľko je Slovensko členskou krajinou Európskej únie, Rady Európy i Organizácie spojených národov, musí participovať aj na plnení úloh, na ktoré sa tieto inštitúcie v

¹⁵

https://www.IUVENTA.sk/files/documents/Publik%C3%A1cie/Metodick%C3%A9%20materi%C3%A1ly/Particip%C3%A1cia/93-citanka05_preview.pdf

danom kontexte zameriavajú, a takou úlohou je oblasť boja proti rôznym formám diskriminácie. Zdravá súťaživosť, tvorivé napätie a rôznorodé názory, aj to vystihuje 7. ročník celoštátneho finále, ktoré sa uskutočnilo 16. - 17. marca v Liptovskom Jáne, kde 39 študentov z celého Slovenska riešilo prípadové štúdie z Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu a obhajovalo eseje na témy *Som, alebo nie som rasista?*, *Som nepatrný človečik malého národa vo veľkej Európe*, *Civilizovaní ľudia by nemali stavať múry a Oswienčim*.

Administrácia programu podpory činnosti OZ detí a mládeže a podpory informačno poradenskej činnosti pre deti a mládež v SR – téma: participácia/hodnoty

V zmysle Podmienok finančnej podpory práce s deťmi a mládežou na roky 2004 až 2007 zabezpečila IUVENTA počas roka 2005 posúdenie žiadostí OZ detí a mládeže, ktoré sa uchádzali o finančnú podporu. V roku 2005 predložilo žiadosti o finančnú podporu 59 OZ detí a mládeže, z ktorých bolo 40 žiadostí OZ detí a mládeže schválených a zvyšné vyradené z dôvodu nesplnenia podmienok financovania. V roku 2005 predložili 21 žiadostí v troch oblastiach podpory - Informácie a poradenstvo ako prostriedok rozvoja participácie – 6 subjektov; Informácie a poradenstvo ako prostriedok formovania osobnosti mladého človeka – 14 subjektov; Informačný systém a sieť informačných centier mladých – projekt predložil jeden subjekt. Pre skvalitnenie prípravy projektov a vyhodnotenia získanej dotácie zrealizovala IUVENTA v spolupráci so Združením informačných a poradenských centier mládeže školenia určené sieti informačných centier mládeže v SR.

Medzinárodné vzdelávacie a informačné aktivity

Stredoeurópska iniciatíva - Fórum mládeže, téma: participácia/aktívne občianstvo

V roku 2005 bolo Slovensko predsedníckou krajinou Stredoeurópskej iniciatívy (SEI). Jednou z dôležitých úloh predsedníckej krajiny a pracovnej skupiny SEI pre mládež je od roku 2001 príprava Fóra mládeže, ktoré býva súbežnou akciou summitu predsedov vlád. Piaty ročník Fóra mládeže z poverenia Ministerstva školstva SR obsahovo a organizačne realizovala IUVENTA. Cieľom Fóra mládeže bolo vytvárať úspešnú spoluprácu krajín patriacich do spoločného geografického a kultúrno-historického kontextu strednej Európy. Preto sa v termíne 22. - 25. novembra 2005 v Trenčíne stretli zástupcovia ministerstiev a mládežníckych organizácií zo 14 členských krajín SEI. Fórum mládeže malo za cieľ posilniť pozície mládeže najmä v oblasti zamestnateľnosti mladých ľudí, v oblasti úspešnej a rovnocennej spolupráce mladých ľudí a samospráv a v oblasti informácií a mládežníckych médií. Účastníci Fóra mládeže prijali spoločnú Deklaráciu, ktorú prezentovali na summite predsedov vlád a vyzvali členské krajiny aby zlepšovali podmienky uplatnenia sa mladých ľudí v spoločnosti.

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2005 - téma: mládežnícke skupinové výmeny/ inklúzia/menšiny

V súvislosti s prioritami programu a so zreteľom na stratégiu Začlenenia/Inklúzie v programe MLÁDEŽ sa v roku 2005 kládol špeciálny dôraz na skupinu mladých ľudí s nedostatkom príležitostí. Charakteristické cieľové skupiny sú medzi etnickými menšinami (najmä menšina Rómov), fyzicky a mentálne postihnutá mládež, nezamestnaní mladí ľudia, mladí ľudia z detských domovov, mladí ľudia z menej rozvinutých regiónov a zo sociálne a ekonomicky chudobného prostredia. V roku 2005 bolo podaných 149 prihlášok, z ktorých 90 bolo podporených.¹⁶

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2005 - téma: dobrovoľníctvo/inklúzia/menšiny

V roku 2005 bolo podaných 141 projektov, z ktorých 129 bolo podporených a približne 40% z mladých ľudí, ktorým boli projekty podporené, boli mladí ľudia s nedostatkom príležitostí alebo špeciálnymi potrebami.

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2005 – školiace aktivity- téma: inklúzia/participácia/demokracia

Vzdelávacie aktivity sa stali významným pomocníkom pri napíňaní európskych a slovenských priorít programu, nástrojom na vytváranie nových partnerstiev a sietí a významným prostriedkom pri

¹⁶ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Publikacie/Ludske-prava/Xenofobia-a-rasizmus.alej>

implementácii stratégií začlenenia mladých ľudí s nedostatkom príležitostí (Inclusion strategy). Hlavným cieľom tréningových aktivít bol v roku 2005 najmä umožniť tejto cieľovej skupine získať lepšiu orientáciu v práci s mládežou v Európskej únii a v oblasti mládežníckej politiky na všetkých úrovniach, nadviazať nové kontakty a partnerstvá medzi rôznymi aktérmi v programe MLÁDEŽ a získanie zručností a schopností na lepšiu prípravu a realizáciu projektov a to najmä v oblasti jazykových kompetencií, projektového manažmentu, interkultúrneho učenia a IT zručností spojených s medzinárodnou mládežníckou mobilitou, vytvoriť priestor na výmenu skúseností a príkladov dobrej praxe pri implementácii stratégie zapojenia mladých ľudí s nedostatkom príležitostí, vytvoriť predpoklady na lepšiu participáciu mladých ľudí v demokratických procesoch, rozvoj dobrovoľníctva a i.

Pre rok 2006 bol stanovenou prioritou boj proti všetkým formám intolerancie, preto sa dvaja zástupcovia zo Slovenska zúčastnili vzdelávacej študijnej návštevy Belgicku (príprava projektu „All different, all equal“).

2006

Školiace a vzdelávacie projekty

Kampaň : Každý iný – všetci rovní

Kampaň „Každý iný – všetci rovní“ bola iniciatívou Rady Európy a podporovala rôznorodosť, ľudské práva a participáciu (účasť mladých ľudí na živote obce, krajiny). Predovšetkým sa zameriavala na mladých ľudí v 49 európskych krajinách. Na Slovensku sa kampaň začala 1. septembra 2006. Jej súčasťou bolo množstvo aktivít, veľkých celonárodných aj menších na regionálnej alebo miestnej úrovni. Súťaže, koncerty, tvorba letákov, materiálov, to všetko malo prispieť k tomu, aby si mladí ľudia uvedomili, že za ľudské práva sa treba aktívne zasadzovať každý deň. IUVENTA plnila funkciu sekretariátu kampane.

Vzdelávanie v rámci kampane Každý iný - všetci rovní

V rámci podpory cieľov a priorít kampane „Každý iný - všetci rovní“ sa v mesiacoch október až november konali 3 tréningové semináre (trojdňové), ktorých sa zúčastnilo 47 pracovníkov s mládežou, učiteľov a mládežníckych aktivistov. Semináre sa konali v jednotlivých regiónoch Slovenska (Košice, Bratislava, Martin) na nosné témy kampane – participácia, ľudské práva, kultúrna rozmanitosť. Školitelia boli odborníci na otázky interkultúrneho učenia a absolventi vzdelávacieho kurzu zameraného na ľudské práva a realizovaného Radou Európy v roku 2005.

Grantový program v rámci kampane Každý iný - všetci rovní

Súčasťou činnosti sekretariátu bola aj administrácia grantového programu na podporu aktivít kampane. MŠ SR vypísalo pre rok 2006 dva predkladacie termíny, ktorým predchádzali informačné stretnutia. Ich cieľom bolo podať komplexnú informáciu o možnosti získať finančnú podporu na projekty, ktoré podporujú myšlienku kampane. Celkovo bolo zadministrovaných 42 projektov. V septembri a októbri 2006 sa uskutočnili 4 informačno-motivačné stretnutia (Prievidza, Košice, Bratislava, Žilina), ktorých sa zúčastnilo 113 účastníkov. Cieľom stretnutí bolo nielen informovať o blížiacom sa predkladacom kole grantového programu kampane Každý iný - všetci rovní, ale nosná časť bola venovaná vzdelávacím aktivitám na témy kultúra, vylúčenie, ľudské práva, zapojenie mladých ľudí, úloha lídrov a pod.

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach¹⁷

V školskom roku 2005/2006 sa uskutočnil 8. ročník celoštátnej súťaže v regiónoch Slovenska prebehli informačné semináre pre učiteľov stredných škôl, ako súčasť prípravy ďalších ročníkov OLP

¹⁷ https://www.IUVENTA.sk/files/documents/2_olympiady/olp/kroniky%20olp/kronika_olp_viii.pdf

stredoškolskej mládeže. Semináre, na ktorých sa zúčastnilo celkovo 180 učiteľov, sledovali hlavný cieľ, a to informovať učiteľov o všetkých témach a oblastiach, ktoré súvisia s ľudskými právami a zvyšovať tým schopnosť učiteľov občianskej náuky vychovávať a vzdelávať študentov stredných škôl v tejto oblasti. Semináre mali za cieľ aj zaangažovať čo najviac študentov stredných škôl rôzneho zamerania k účasti na OLP a v roku 2006 zaznamenala olympiáda zvýšený záujem študentov stredných škôl o zapájanie sa do tejto súťaže, ktorú zatiaľ v Európe realizuje v takomto rozsahu iba Slovenská republika. V krajoch, kde sa tieto semináre konali, sa účasť žiakov v základných školských kolách zvýšila o 15%. Témy esejí 8. ročníka: 1. Povinnosť mi prikazuje a svedomie mi bráni 2. Každému sa raz zide rovnosť šancí 3. „Nechcem byť žienka domáca..“ 4. Európska charta a euroobčan.

Administrácia programu podpory činnosti OZ detí a mládeže a podpory informačno poradenskej činnosti pre deti a mládež v SR - téma: participácia/hodnoty

V roku 2006 IUVENTA zabezpečovala administráciu dvoch grantových programov MŠ SR: podpora občianskych združení detí a mládeže (OZ) a podpora informačno-poradenskej činnosti.

Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2006, téma: mládežnícke skupinové výmeny/ inklúzia/menšiny

V súvislosti s prioritami programu a stratégiou Začlenenia/Inklúzie v programe Mládež, NK sústredila svoje aktivity na skupinu mladých ľudí s nedostatkom príležitostí. Charakteristické cieľové skupiny sú medzi etnickými menšinami (najmä menšina Rómov), fyzicky a mentálne postihnutá mládež, nezamestnaní mladí ľudia, mladí ľudia z detských domovov, mladí ľudia z menej rozvinutých regiónov a zo sociálne a ekonomicky chudobného prostredia.

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2006 - téma: dobrovoľníctvo/inklúzia/menšiny

Aktivity programu boli, v súlade so všeobecnými prioritami, orientované na podporu nových uchádzačov, tematických projektov prepojených na Bielu knihu EÚ týkajúcich sa mládeže, mládežnícku participáciu, európske občianstvo, kampaň proti rasizmu a xenofóbii.

Program EÚ MLÁDEŽ v roku 2006 – školiace aktivity- téma: inklúzia/participácia/demokracia

Vzdelávacie aktivity sa stali významným pomocníkom pri napĺňaní európskych a slovenských priorít programu, nástrojom na vytváranie nových partnerstiev a sietí a významným prostriedkom pri implementácii stratégie začlenenia mladých ľudí s nedostatkom príležitostí. Cieľovou skupinou týchto aktivít boli pracovníci s mládežou (dobrovoľní alebo profesionálni) a potenciálni vedúci z radov mládežníckych aktivistov. Vzdelávacie a školiace aktivity v spolupráci s ostatnými Národnými agentúrami programu, boli zamerané na horizontálne priority programu v Európe s prihliadnutím na národné špecifiká a priority; národné aktivity na Slovensku; a na regionálne aktivity v mestách a obciach Slovenska.

Celkovo program MLÁDEŽ prispel najmä k zvyšovaniu kľúčových kompetencií mladých ľudí, pracovníkov s mládežou a k ich osobnostnému aj profesionálnemu rastu. Dopad programu na mladých ľudí bol meraný najmä v oblasti ich zručností pripraviť, organizovať a vyhodnotiť projekt, k väčšej odhodlanosti komunikovať v cudzom jazyku, zvýšenému záujmu o iné kultúry a ich pochopeniu a tolerancie k nim, ako aj v oblasti podpory aktívnej participácie na miestnej úrovni.

2007

Školiace a vzdelávacie projekty

Školenia pre členov žiackych školských rád, téma: participácia, aktívne občianstvo, demokracia

Podpora samotných študentov – aktívnych členov žiackych školských rád, bola realizovaná v spolupráci s regionálnymi centrami mládeže, ktoré pripravili sériu školení na rôzne témy, podľa identifikovaných potrieb jednotlivých ŽŠR. Školení sa zúčastnilo 203 študentov.

Vzdelávanie pre koordinátorov žiackych školských rád (ŽŠR), téma: participácia, aktívne občianstvo/demokracia

Z viacerých zisťovaní je zrejmé, že pre činnosť ŽŠR je pozícia koordinátora/tútora nevyhnutnosťou. Vzdelávacie akreditovaný modul, ktorý pripravila IUVENTA, bol zameraný na ujasnenie si funkcie a úloh koordinátorov, cieľová skupina boli učitelia alebo pedagogickí pracovníci zo stredných škôl. Obsahom školenia boli témy: základné komunikačné zručnosti, pojem participácie, legislatíva ŽŠR, výhody a najčastejšie prekážky fungovania ŽŠR na školách, role, úlohy a kompetencie koordinátorov, skvalitnenie práce koordinátora. Účastníci školení pozitívne hodnotili interaktívny prístup, zážitkové metódy prostredníctvom situačných metód a rolových aktivít. Školenia sa uskutočnili v rôznych mestách na Slovensku. Celkovo sa školení zúčastnilo 129 účastníkov.

II. konferencia k žiackym školským radám „Aj nás sa to týka“ téma: participácia, aktívne občianstvo/demokracia

Vyvrcholením školení koordinátorov a študentov ŽŠR bolo uskutočnenie v poradí už 2. celoslovenskej konferencie „Aj nás sa to týka“ (november 2007), ktorá mala za cieľ propagovať rozvoj žiackej samosprávy ako jednu z foriem výchovy k aktívnemu občianstvu a demokracii, predstaviť aktivity a opatrenia, ktoré sa zrealizovali v roku 2007 na rôznych úrovniach, definovať ďalšie potreby a zosieťovať rôznych aktérov a kľúčových hráčov. Konferencie sa zúčastnilo 130 účastníkov - poslankyňa NR SR Tatiana Rosová, študenti a koordinátori z rôznych druhoch stredných škôl na Slovensku, školitelia, miestni poslanci pracujúci na odboroch VÚC, odborníci zaoberajúci sa výskumom participácie mládeže a zástupcovia MŠ SR a IUVENTY. Program konferencie bol vyplnený príspevkami a aktuálnymi informáciami o formách podpory participácie mladých ľudí na fungovaní školy (ŽŠR) a zároveň aj na fungovaní v komunite (Program podpory MŠ SR na rok 2007 „Participácia mladých ľudí na živote obce“) zo strany štátu.

Vzdelávacie aktivity na podporu tém kampane „Každý iný – všetci rovní“, vzdelávanie multiplikátorov kampane a KOMPASu¹⁸

V priebehu roka 2007 bola vytvorená skupina multiplikátorov, ktorí boli na špeciálnom školení pripravovaní na plnenie tejto pozície v priebehu roka. V obsahu školenia boli okrem základných informácií o kampani, grantovom programe a iných aktivitách v rámci kampane pripravovaní na coaching neformálnych skupín, ktoré boli jednou z cieľových skupín kampane a ich aktivít. Účastníci sa oboznámili s manuálom k ľudským právam - KOMPAS. Súčasťou školenia bolo aj vytvorenie pracovných dvojíc a plánovanie vlastných aktivít v regiónoch. Školenie absolvovalo 15 účastníkov, 10 aktívne pracovalo na vlastných aktivitách (vzdelávania, informačné aktivity, coaching skupín a i.).

Regionálne školenia multiplikátorov, téma: kultúrna rôznorodosť, participácia, aktívna ochrana ľudských práv

V roku 2007 sa uskutočnilo 5 regionálnych školení s účasťou 81 účastníkov. Účastníci získali základné informácie o samotnej kampani, hlbšie znalosti a know how o témach kampane a mohli si vyskúšať aj

¹⁸ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Projekty/Ludske-prava/KOMPAS-manual-vychovy-a-vzdelavania-mladeze-k-ludskym-pravam.alej>

prípravu projektu v rámci grantového programu kampane Každý iný – všetci rovní. Mnohí využili tieto stretnutia aj na konzultácie svojich nápadov a myšlienok, čo sa prejavilo aj vo vyššej kvalite viacerých predložených projektov. Na podporu vzdelávacích aktivít kampane Každý iný – všetci rovní pripravila IUVENTA v spolupráci s organizáciou ZIPCeM edukačný materiál pre mladých ľudí a pracovníkov s mládežou. Edukačný materiál¹⁹ pozostáva z dvoch častí – pracovný zošit pre mladého človeka a metodické listy pre pracovníka s mládežou, učiteľa a i. s podrobným návodom a aktivitami na stretnutia na tému žiacke školské rady, predsudky, interkultúrne učenie a pod.

Seminár k príprave a realizácii Živých knižníc²⁰, téma: predsudky/tolerancia/inklúzia

V decembri 2007 sa konal metodický seminár pre záujemcov o organizáciu Živých knižníc v Košiciach. Seminára sa zúčastnilo 31 účastníkov a v priebehu stretnutia sa mohli oboznámiť so samotným konceptom.

Vzdelávanie pracovníkov samospráv -projekt : Podpora dobrovoľníctva v komunitách, téma: participácia/aktívne občianstvo/demokracia

Cieľom projektu bolo vyškoliť pracovníkov samospráv zodpovedných za mládež alebo za sociálnu otázku v oblasti dobrovoľníctva a práce s dobrovoľníkmi (praktické i teoretické osvojenie si základných pojmov, problematiky za pomoci metód formálneho i neformálneho vzdelávania), nadviazanie spolupráce dobrovoľníckych organizácií a samospráv za účelom zakladania komunitných dobrovoľníckych centier v regiónoch, zvýšenie informovanosti a pozitívneho povedomia medzi odbornou aj širšou verejnosťou o dobrovoľníctve, zvýšenie a skvalitnenie kompetencií pracovníkov samospráv v oblasti dobrovoľníctva, propagovanie podpory výchovy k dobrovoľníctvu. Uskutočnili sa 4 školenia (Trnava, Poprad, Prešov, Michalovce) s účasťou 80 frekventantov. Frekventanti kurzu po absolvovaní vzdelávania vytvorili svoj akčný plán, ktorý bol podmienkou k ukončeniu a následne dostali osvedčenie o absolvovaní vzdelávania. Vzdelávací modul vznikol na základe komunikácie so skúsenými pracovníkmi z dobrovoľníckych organizácií a bol predložený na akreditáciu.

Vzdelávanie koordinátorov dobrovoľníkov v organizáciách, téma: participácia/aktívne občianstvo/demokracia

Cieľom projektu bolo podporiť odbornú úroveň koordinátorov mládežníckych dobrovoľníkov v rôznych združeniach, inštitúciách, zariadeniach, skvalitniť kompetencie koordinátorov mládežníckych dobrovoľníkov, zvýšiť kvalitu manažmentu mládežníckeho dobrovoľníctva v organizáciách a inštitúciách, v širšom zmysle aktívne podporiť výchovu dobrovoľníctva u mladých ľudí v spoločnosti. Školenie pre koordinátorov dobrovoľníkov sa uskutočnilo vo Svite v decembri 2007, na školení sa zúčastnilo 15 frekventantov. Frekventanti kurzu po absolvovaní vzdelávania vytvorili svoj vlastný akčný plán, ktorý bol podmienkou k ukončeniu a následne dostali osvedčenie o absolvovaní vzdelávania.

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach

Celoštátna komisia OĽP určila pre 9. ročník stredoškolskej súťaže tieto témy esejí: 1. ...a vôbec, dajme iným šancu... (Každý iný všetci rovní) 2. Rovnosť príležitostí pre všetkých? 3. Kým si v škole, si len žiak. 4. Sloboda myslenia a slova v Európskej únii ako prostriedok boja proti netolerancii. Celoštátneho kola sa zúčastnilo 62 žiakov. Sprievodné aktivity boli venované Tridsiatemu výročiu Charty 77 a kampani Každý iný, všetci rovní.

¹⁹ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Eurodesk/Dolezite-linky/Zaujimave-zdroje/Ludske-prava-1.alej>

²⁰ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Projekty/Ludske-prava/Ziva-kniznica.alej>

Administrácia programu podpory činnosti OZ detí a mládeže a podpory informačno poradenskej činnosti pre deti a mládež v SR - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva

Administrácia grantového programu Participácia 2007, téma: demokracia/aktívne občianstvo

Cieľom programu bolo vytvoriť podmienky pre aktívny vzťah medzi obecnými zastupiteľstvami a zástupcami mládeže na úrovni obce/mesta a regiónu, vytvoriť štruktúry, ktoré umožnia mladým ľuďom v obciach a mestách aktívne sa podieľať na verejnom živote, vytvoriť aktívne demokratické vzťahy medzi obecnými zastupiteľstvami a mladými ľuďmi za účelom riešenia otázok dotýkajúcich sa života mládeže v obci/meste a zapojiť mladých ľudí vo veku od 14 do 26 rokov do aktívneho demokratického občianskeho života v obci. V máji bolo predložených 40 žiadostí, výberová komisia navrhla podporiť 19 projektov.

Administrácia grantového programu podpory občianskych združení detí a mládeže a informačno-poradenských subjektov v SR, téma: aktívne občianstvo

Bolo prijatých 63 žiadostí, schválených bolo 50 projektov.

Administrácia grantového programu na podporu aktivít v rámci kampane „Každý iný – všetci rovní“, téma: predsudky/výchova k tolerancii

V rámci kampane Každý iný – všetci rovní bol zrealizovaný špeciálny grantový program na priamu podporu aktivít detí a mládeže v tematických oblastiach kampane. V roku 2007 prebehli 3 grantové kolá a bolo predložených 62 žiadostí o grant. Najviac žiadateľov bolo z radov mimovládnych organizácií (35), ale žiadali aj neformálne skupiny (20), samosprávy a iné inštitúcie a organizácie. Bolo podporených 47 projektov. 92 % projektov malo prevažne charakter vzdelávací, pričom projekty boli zacielené na tému ľudských práv a tolerancie, najmä s menšinami a smerom k menšinám (Rómovia, iná sexuálna orientácia, mentálne a fyzicky handicapovaní), 8% projektov malo charakter najmä participatívny, s dopĺňujúcou témou tolerancie medzi mladými ľuďmi. 14 z projektov začlenilo do cieľovej skupiny aj medzinárodných účastníkov, výstupom projektu bola účasť skupiny na Živej knižnici a Hot graffiti session.

Vzhľadom na prípravu nových Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže v SR na roky 2008-2013 Ministerstva školstva SR (programy ADAM) sa v regiónoch Slovenska konalo šesť informačných a motivačných stretnutí pre pracovníkov s mládežou a iných záujemcov o finančnú podporu. V obsahu stretnutia boli okrem informácií ako prakticky využiť program aj motivačné časti na predstavenie, pochopenie a následné využitie v projekte kľúčových tém výzvy ako participácia, dobrovoľníctvo, zdravie, ľudské práva. Účastníci obdržali aj ďalšie vzdelávacie materiály a všetky podklady k zapojeniu sa do výzvy. Workshopov sa zúčastnilo 317 účastníkov.

Cieľom projektu bolo vytvorenie podmienok pre sprehľadnenie a rozšírenie systematickej a účelovo zameranej finančnej podpory aktivít detí a mládeže mimo procesu formálneho vzdelávania. Program podporuje systematickú a pravidelnú prácu s deťmi a mládežou, občiansku participáciu mladých ľudí na živote spoločnosti, dobrovoľníctvo mladých ľudí a i. V prvej polovici roka sa pripravoval text výzvy a formálne náležitosti. 6. júna 2007 sa konal prvý informačný deň pre vybrané občianske združenia z celého Slovenska za účasti 53 účastníkov. IUVENTA ako administrátor programov zabezpečila konzultácie k jednotlivým častiam výziev na predkladanie projektov.

Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné

Evalvácia programu MLÁDEŽ, téma: tolerancia/aktívna participácia²¹/rozvoj zručností

Projekt bol súčasťou záverečného celoeurópskeho hodnotenia dopadu programu Európskej únie MLÁDEŽ, ktorý mohla mládežnícka verejnosť využívať v rokoch 2000 – 2006. Potvrdilo sa, že program bol na Slovensku realizovaný s úspechom. Národná agentúra rozdelila počas rokov 2000 – 2006 celkovo 9 083 887 EUR na projekty mládežníckej mobility, do ktorých sa zapojilo 23 271 účastníkov. Celkovo program prispel najmä k zvyšovaniu kľúčových kompetencií mladých ľudí, pracovníkov s mládežou a k ich osobnostnému aj profesionálnemu rastu. Dopad programu na mladých ľudí bol zisťovaný najmä v oblasti ich zručností pripraviť, organizovať a vyhodnotiť projekt, k väčšej odhodlanosti komunikovať v cudzom jazyku, zvýšenému záujmu o iné kultúry a ich pochopeniu a tolerancie k nim, ako aj v oblasti podpory aktívnej participácie na miestnej úrovni.

Program EÚ MLÁDEŽ v akcii v roku 2007 - otváracia konferencia, téma: aktívne občianstvo/inklúzia/interkultúrny dialóg

Parlament a Rada prijali v roku 2006 rozhodnutie implementovať na Slovensku program Mládež v akcii na obdobie rokov 2007-2013. Program bol určený mladým ľuďom vo veku 15 až 28 rokov (v niektorých prípadoch aj 13-30). Jeho cieľom bolo podporovať aktívne občianstvo mladých ľudí v EÚ, solidaritu a toleranciu a začleniť mládež do formovania EÚ. V rámci programu boli organizované mobility v rámci aj mimo EÚ, neformálne vzdelávanie a interkultúrne dialógy pre všetkých, bez ohľadu na vzdelanie, sociálny a kultúrny pôvod. Otváracia konferencia programu Mládež v akcii sa uskutočnila 16. marca 2007 za účasti člena Európskej komisie Jána Figeľa a podpredsedu vlády SR Dušana Čaploviča. Na konferencii sa zúčastnilo 120 zástupcov mimovládnych organizácií a inštitúcií aktívnych v oblasti mládežníckej politiky a práce s mládežou.

Seminár „Spolu je to možné“, téma: tolerancia/ inklúzia/ participácia

Seminár bol zameraný na oboznámenie s možnosťami zapojenia, spôsobmi práce a motivácie mladých ľudí s nedostatkom príležitostí do aktivít programu Mládež v akcii. Dôraz bol kladený na vytváranie skupín s rôznymi príležitosťami, aby sa tak uľahčilo začlenenie mladých ľudí s nedostatkom príležitostí, zúčastnilo sa ho 17 predstaviteľov rôznych organizácií zameraných na prácu s mladými ľuďmi s nedostatkom príležitostí a organizácií, ktoré majú záujem integrovať do svojich aktivít mladých ľudí s nedostatkom príležitostí.

Semináre pre záujemcov o zapojenie sa do Európskej dobrovoľníckej služby (EDS), téma: tolerancia/ inklúzia/ participácia

Informačné semináre pre záujemcov o zapojenie sa do EDS sa uskutočnili vo všetkých regiónoch Slovenska. Na 9 seminároch sa zúčastnilo 138 zástupcov organizácií.

2008

Školiace a vzdelávacie projekty

Kľúčové témy v rámci vzdelávania v roku 2008 boli - výchova k ľudským právam, podpora a rozvoj mládežníckeho dobrovoľníctva, rozvoj participácie mládeže, rozvoj práce s mládežou.

²¹ <http://www.IUVENTA.sk/files/documents/Dokumenty%20pre%20stranku/Subory/Publikacie/36-dobre-priklady.pdf>

Prehľad o vzdelávacích aktivitách v roku 2008²²

Výchova k ľudským právam	Miesto konania	Termín konania	Počet účastníkov
Živé knižnice – metodicko-informačný seminár	Trenčín	11. február	35
Prednáška o živých knižniciach	Poprad	4. a 5. jún	72
Vzdelávania multiplikátorov KOMPAS u (6 trénerov, 1 hosť z Rady Európy)	Liptovský Ján	18. – 21. jún	19
Živé knižnice – tréning	Trebišov	25. september	33
Rozvoj dobrovoľníctva v rómskych komunitách	Trenčín	23. september	26
Podpora a rozvoj mládežníckeho dobrovoľníctva	Miesto konania	Termín konania	Počet účastníkov
„APETIZÉR“ – vzdelávanie koordinátorov dobrovoľníkov	Svit	20. – 23. február	17
	Handlová	12. – 15. marec	18
	Nižná	23. – 26. apríl	15
„Big brother/sister“ – podpora dobrovoľníckych programov a hodnotenie pilotného projektu	Svit	19. – 21. september	20
Rozvoj participácie mládeže	Miesto konania	Termín konania	Počet účastníkov
Projekt „PARTNERSTVO“ – vzdelávanie samospráv: Podpora mládežníckej politiky a participácie mladých ľudí na veciach verejných	Žilina	3. apríl	21
	Banská Bystrica	7. apríl	8
	Prešov	8. apríl	20
	Košice	9. apríl	13
	Nitra	11. apríl	17
	Trnava	15. apríl	10
Projekt „PARTNERSTVO“ – 2. fáza: dlhodobé akreditované vzdelávanie	Jasná	22. – 25. jún	19
	Smolenice	28. sept. – 2. okt.	17

²² https://www.IUVENTA.sk/files/documents/publik%C3%A1cie/vyroczne_spravy-dlhe_verzie/62-vyrocn%C3%A1_sprava_2008.pdf

Pracovné stretnutie školiteľov koordinátorov Žiackych školských rád	Banská Bystrica	12. marec	11
Hodnotiace a motivačné stretnutie koordinátorov ŽŠR Žilinského kraja	Žilina	18. jún	20
Hodnotiace a motivačné stretnutie koordinátorov ŽŠR Trenčianskeho kraja	Trenčín	24. jún	6
Pracovné stretnutie k nadstavbovému modulu vzdelávania koordinátorov ŽŠR	Bratislava	17. júl	9
Vzdelávanie k ŽŠR – nadstavbový modul	Košice	29. – 30. sept.	21
Rozvoj práce s mládežou	Miesto Konania	Termín konania	Počet účastníkov
Príprava projektov v oblasti práce s mládežou (jednodňové školenie v každom regióne Slovenska)	Regióny	Január – február	141
Projektový manažment pre mládežníckych lídrov	Bratislava	13. – 14. jún	10

V roku 2008 sa začala príprava nových vzdelávacích modulov:

- „KOTVA“²³ – dlhodobý vzdelávací akreditovaný modul pre koordinátorov mládežníckych dobrovoľníkov,
- Príprava informačných seminárov multiplikátorov a ich supervízia (spolupráca s Nadáciou Milana Šimečku),
- Tvorba dlhodobého vzdelávacieho modulu pre pracovníkov s rómskou mládežou a rómskych mládežníckych lídrov,
- Multiplikátori metodík výchovy mladých ľudí k ľudským právam,
- Vzdelávanie pracovníkov pre prácu so špecifickou mládežníckou komunitou.

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach

V školskom roku 2007/2008 boli eseje OĽP nasledovné:

„Zastavme domáce násilie voči ženám“, „Mám kamaráta Róma aj skína...“, „Prínos Európskeho parlamentu v oblasti ľudských práv“, „Význam náboženskej slobody a tolerancie pre našu spoločnosť“, „Potrebuje demokracia obmedzenie slobody prejavu aby sa mohla brániť?“. Celoslovenského kola sa zúčastnilo 30 žiakov a z nich 12 bolo ocenených študijnými pobytmi v zahraničí. Sprievodnými aktivitami celoštátneho kola boli moderovaná diskusia „Ľudské práva a Olympijské hry v Číne“, „Ako sa dajú ľudské práva na Slovensku preniesť do života (problémy, riešenia, návody)“, „Európa pre deti a s deťmi. Podpora práv detí a ochrana detí pred násilím“, „Záver kampane Každý iný – všetci rovní versus racionálny rasizmus“, „Mladý človek ako súčasť otvorenej spoločnosti“.

²³ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Projekty/Dobrovolnictvo/Skolenie-Kotva-.alej>

Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013²⁴ - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva

Program ADAM 1 – Program bol určený na zabezpečenie aktivít v oblasti podpory neformálneho vzdelávania, výchovy k demokracii, rozvoja poznatkov v oblasti ľudských a občianskych práv, podpory dobrovoľníctva.

Program ADAM 2 –bol prioritne zameraný na päť cieľov:

1. vzdelávanie a výchova v oblasti ľudských práv. V tejto oblasti sa organizácie sústredili najmä na praktické využívanie manuálu na vzdelávanie v oblasti ľudských práv a na aktívnu ochranu ľudských práv – KOMPAS
2. podpora mládežníckeho dobrovoľníctva, v rámci ktorej bolo podstatné vytváranie príležitostí pre dobrovoľníkov, propagácia dobrovoľníckej práce a vzdelávanie v oblasti dobrovoľníckej práce
3. podpora dialógu väčšinovej populácie a národnostných menšín a etník, integrácia marginalizovaných skupín detí a mládeže a medzigeneračný dialóg spadajú pod oblasť podpory interkultúrneho dialógu
4. podpora zdravia mladého človeka, propagáciu zdravého životného štýlu a na prevenciu závislostí prostredníctvom peer programov
5. podpora participácie detí a mládeže na živote obce, mesta a školy, podpora vzniku žiackych školských rád, vzniku detských a mládežníckych parlamentov a rozvíjaniu štruktúrovaného dialógu s mládežou na úrovni škôl, miest, obcí a samosprávnych krajov

Program ADAM 3 – Podpora sieťovania subjektov zastupiteľských štruktúr na národnej a krajskej úrovni bola prioritne zameraná na podporu subjektov, ktoré boli zastupiteľskými štruktúrami občianskych združení a ďalších fyzických a právnických osôb (krajské rady mládeže, Rada mládeže Slovenska, Združenie informačno poradenských centier mladých a i.). Posilňovanie štruktúrovaného dialógu medzi organizáciami tretieho sektora a mladými ľuďmi na krajskej úrovni cielene vytvára podmienky pre rozvoj participácie mladých ľudí.

Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné

PROGRAM EÚ Mládež v akcii

Prehľad o predložených a schválených projektoch v rámci programu

Predkladací termín	R1 – 1. február		R2 – 1. apríl		R3 – 1. jún	
	Predložené	Schválené	Predložené	Schválené	Predložené	Schválené
1.1 – mládežnícke výmeny	30	12	34	7	17	5
1.2 – mládežnícke iniciatívy	3	1	18	5	14	5
1.3 – projekty mládežníckej demokracie	0	0	1	1	0	0
2 – Európska dobrovoľnícka služba	10	6	11	8	8	7
3.1 – Spolupráca s partnerskými	9	3	7	4	1	0

²⁴ https://www.IUVENTA.sk/files/documents/4%20IUVENTA/adam/adam%202/kompendium_adam_2008.pdf

krajinami						
4.3 – Vzdelávacie aktivity	3	3	2	0	2	1
5.1 – Stretnutia mladých a osôb zodpovedných za mládežnícku politiku	0	0	1	1	0	0

Školenie „Nemaj ruky vo vreckách“, téma: participácia

Téma participácia bola jednou z priorít programu Mládež v akcii. Preto sa zrealizovalo školenie na tému participácia na národnej úrovni s názvom „Nemaj ruky vo vreckách“ a bolo určené mladým ľuďom, mládežníckym lídrom a mládežníckym pracovníkom. Zúčastnilo sa ho 20 záujemcov.

PROJEKT/SÚŤAŽ: EURÓPA V ŠKOLE, téma: výchova k občianstvu/európske občianstvo/interkultúrny dialóg

EURÓPA V ŠKOLE je medzinárodný projekt spojený so súťažou, ktorá bola určená deťom a mládeži vo veku 6 - 19 rokov. Projekt prebieha pod patronátom medzinárodných organizácií a realizovaný je v 36 krajinách Európy. Projekt Európa v škole je nástrojom proeurópskej výchovy a implementácie európskej dimenzie do procesu vzdelávania a výchovy k občianstvu. Mottom projektu Európa v škole, v školskom roku 2007/2008, bol „INTERKULTÚRNY DIALÓG“. Podľa štatistických údajov, z väčšiny okresov a krajov Slovenska, sa v školskom roku 2007/2008 do rôznych aktivít projektu Európa v škole zapojilo spolu 17 256 žiakov, študentov a školských kolektívov z 819 škôl - všetkých typov a stupňov, zo školských zariadení a centier voľného času na väčšine územia Slovenskej republiky.

V máji 2008 sa uskutočnil „3. medzinárodný seminár „Kultúra rôznorodosti – rôznorodosť kultúr“ na ktorom sa zúčastnilo 46 účastníkov zo siedmich štátov Európy. Cieľom seminára bolo definovať a interpretovať kultúru rôznorodosti ako výraz bohatstva spoločnosti, iniciovať a podporiť vznik nových partnerstiev, ktoré budú v budúcnosti spolupracovať na spoločných medzinárodných projektoch. Na seminári sa zúčastnili učitelia, ktorí sa venujú výchove k občianstvu a interkultúrnej výchove zo všetkých typov stredných škôl, študenti stredných škôl, ktorí sa zapojili do medzinárodných projektov, pracovníci s mládežou, predstavitelia mimovládnych organizácií, nadácií a občianskych združení, ktorých činnosť korešponduje s výchovou k občianstvu.

Konferencia k 60. výročiu prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv

Pri príležitosti 60. výročia prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv, zrealizovala IUVENTA v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Domom Európy v Bratislave konferenciu pod názvom „Nové etické a sociálne výzvy“, venovanú tejto významnej udalosti. Konferencie sa zúčastnilo 124 účastníkov. Cieľom konferencie bolo zhodnotenie historického a morálneho významu Všeobecnej deklarácie ľudských práv.

2009

Školiace a vzdelávacie projekty

Kľúčové témy v rámci vzdelávania v roku 2009 boli výchova k ľudským právam, podpora a rozvoj mládežníckeho dobrovoľníctva, rozvoj participácie mládeže, rozvoj práce s mládežou.

	Vzdelávacia činnosť za rok 2009		
		Počet	Počet
		vzdelávaných	absolventov

	Názov vzdelávania podľa obsahového zamerania	spolu	z toho ženy	spolu	z toho ženy
1	Školenie pre koordinátorov žiackych školských rád (ŽŠR), téma: participácia/aktívne občianstvo	126	108	119	108
2	Spoločný workshop pre koordinátorov ŽŠR a členov ŽŠR, téma: participácia/aktívne občianstvo	70	45	70	45
3	Občianska participácia - voľby do Európskeho parlamentu, téma: participácia/aktívne občianstvo/demokracia	415	193	415	193
4	Výchova mládeže k ľudským právam - vzdelávanie KOMPAS	125	83	125	83
5	Výchova mládeže k ľudským právam - Živá knižnica, téma: inklúzia/tolerancia	121	90	121	90
6	Dobrovoľníctvo v rómskych komunitách BIG B/S, téma: inklúzia	23	16	22	16
7	Vzdelávanie koordinátorov mládežníckych dobrovoľníkov KOTVA	20	15	16	14
11	Vzdelávanie mladých rómskych lídrov a aktivistov, téma: inklúzia	49	22	49	22
12	Študijná návšteva pre pracovníkov s rómskou mládežou, téma: inklúzia	28	18	28	18
13	PARTNERSTVO - vzdelávanie pre pracovníkov samospráv, téma: aktívne občianstvo/demokracia	17	13	15	12
14	Neformálne vzdelávanie v práci s mládežou - metódy, formy..., téma: aktívne občianstvo/demokracia	17	13	17	13
15	Semináre na podporu talentovanej mládeže (Talent v akcii)	229	165	229	165
16	Semináre na podporu talentovanej mládeže	231	132	231	132
17	Školenia na rozvoj občianskej participácie mládeže, téma: aktívne občianstvo/demokracia	84	39	84	39
18	Školenie konflikt management pre Európsku dobrovoľnícku službu, téma: aktívne občianstvo/demokracia	23	16	21	15

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach

Témy esejí 11. ročníka OĽP boli zamerané na podporu volieb – „Pred 20. rokmi ľudia voliť slobodne nemohli, teraz môžu, aj do Európskeho parlamentu, ale budú?“, na chudobu „Chudoba cti netratí? (ľudová múdrosť v kontexte ľudských práv)“, na násilie na športových podujatiach „Futbal – šport alebo priestor pre manifestáciu nacionalizmu a násilia?“ a na výročie Novembra '89 „Čo znamená November 1989 pre ľudské práva?“. Sprievodné diskusie a workshopy riešili problematiku menšín, Benešových dekrétov, IUVENTA cez Živé knižnice diskutovala o rôznosti a tolerancii a odborníci na násilie v športe a divácke násilie zaujímavo a fundovane hovorili o koreňoch týchto javov. V celoslovenskom kole súťažilo 63 žiakov, z ktorých 12 bolo ocenených.

Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013²⁵ - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva

V roku 2009 bolo vyhlásených celkom 5 výziev na predkladanie žiadostí o dotáciu. V rámci programov ADAM1, ADAM2 a ADAM3 bolo podporených celkom 90 subjektov, ktoré podporili rozvoj poznatkov v oblasti ľudských a občianskych práv. Podľa počtu podporených projektov bol program ADAM 2 najúspešnejším programom (54 projektov), v rámci ktorého boli poskytnuté dotácie na projekty z nasledovných oblastí: • podpora mládežníckeho dobrovoľníctva v oblasti práce s mládežou a politiky voči mládeži; • participácia mládeže na živote školy, mesta, obce alebo regiónu; • podpora aktívnej výchovy mládeže k ľudským právam; uznanie kompetencií získaných v procese neformálneho vzdelávania a práci s mládežou a podpora kvality práce s deťmi a mládežou v neformálnom vzdelávaní • lepšie poznanie a porozumenie mládeže ako základ aktívnej politiky voči mládeži.

Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné

PROGRAM EÚ Mládež v akcii, téma: aktívne občianstvo/demokracia

Program sa v roku 2009 sústredil na rozvíjanie nasledovných tém prostredníctvom podaných projektov: Mládežnícke výmeny 27 projektov, Mládežnícke iniciatívy 29, Projekty mládežníckej demokracie 1, Európska dobrovoľnícka služba 45, Spolupráca so susediacimi regiónmi Európskej únie 8, Vzdelávacie aktivity a vytváranie sietí 7, Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za mládežnícku politiku 1, spolu 118 podporených projektov.

2010

Školiace a vzdelávacie projekty

Program - Big Brother/Sister, téma: tolerancia/inklúzia/dobrovoľníctvo

Program individuálne a adresne podporoval nadané rómske deti v oblasti vzdelávania, využíval metódu tútoringu a bol doplnený o prvok interkulturálneho a medzigeneračného dialógu medzi štipendistom a dobrovoľníkom. Dobrovoľníkmi boli zväčša vysokoškolskí študenti so záujmom o sociálnu prácu a prácu so znevýhodnenou mládežou. V roku 2010 bolo pripravené školenie dobrovoľníkov a vypracované podklady expertov na špecifické postupy začleňovania znevýhodnenej mládeže do aktivít programu.

Vzdelávacie aktivity v oblasti podpory kvality neformálneho vzdelávania v práci s mládežou, téma: inklúzia/predsudky

Mnohé aktivity vzdelávacieho charakteru organizované IUVENTOU zaradili do svojho obsahu základné informácie k neformálnemu vzdelávaniu a jeho možnosti uplatňovania v práci s mládežou. Program Mládež v akcii svojím charakterom aj cieľmi podporoval a rozvíjal neformálne vzdelávanie prostredníctvom podpory aktivít so silným vzdelávacím akcentom. Do školiaceho plánu v roku 2010

²⁵ https://www.IUVENTA.sk/files/documents/4%20IUVENTA/adam/adam%202/kompendium_adam_2008.pdf

boli zaradené a zrealizované dve vzdelávacie aktivity s priamym prepojením na neformálne vzdelávanie, „Workshop o neformálnom vzdelávaní v práci s mládežou“, ktorý sa uskutočnil v Košiciach a zúčastnilo sa na ňom 15 záujemcov, dvojfázové školenie pre rómskych lídrov pod názvom „Neformálne vzdelávanie ako nástroj na podporu rozvoja rómskej mládeže“, ktoré sa uskutočnilo v termíne v Košiciach a v Svätom Jure a zúčastnilo sa ich 15 záujemcov. Podujatia sa uskutočnili v rámci Stratégie zapojenia mládeže s nedostatkom príležitostí.

		počet vzdelávaných		z toho počet absolventov	
	Názov vzdelávania podľa obsahového zamerania	spolu	z toho ženy	spolu	z toho ženy
1	Vzdelávanie dobrovoľníkov v rómskych komunitách (BIG B/S)	34	25	34	25
2	Výchova mládeže k ľudským právam - Živá knižnica	263	190	245	184
3	Výchova mládeže k ľudským právam - Tréning živých kníh	18	13	18	13
4	Mládež pre toleranciu (workshop)	5	4	5	4
5	Školenia zamerané na rozvoj dobrovoľníctva	49	21	49	21
8	Mládež a európska politika, medzinárodné školenia pre mladých ľudí	105	47	105	47
9	Hodnotiace stretnutia k programu Mládež v akcii	45	21	45	21
10	Partnerstvo - vzdelávanie pre samosprávy v oblasti politiky mládeže	449	384	449	384
11	Školenia na podporu Európskej dobrovoľníckej služby	358	169	358	169
12	Školenie koordinátorov žiackych školských rád	83	50	83	50
13	Školenie na podporu mládežníckych iniciatív	16	7	16	7
14	Školenie pre záujemcov o podporu v rámci programu Mládež v akcii	85	57	85	57
15	Školenie pre vedúcich mládežníckych výmen	38	18	38	18

16	Semináre na podporu talentovanej mládeže - Talent v akcii	452	244	452	244
17	Školenie k projektovému manažmentu	45	28	45	28
18	Vzdelávanie na podporu rozvoja rómskej mládeže	41	25	41	25
19	Medzinárodné školenia zamerané na podporu demokracie	45	26	45	26
20	Školenia na podporu neformálneho vzdelávania	33	19	31	20
21	Školenie na podporu výskumov - Nové impulzy vo výskume mládeže	15	10	15	10
22	Vzdelávanie pracovníkov CVCČ - významný aktér mládežníckej politiky	10	5	10	5
23	Školenia školiteľov	46	20	46	20

Vzdelávacie aktivity v oblasti výchovy mládeže k ľudským právam, téma: tolerancia/inklúzia

Do tejto oblasti boli zaradené rôzne vzdelávacie aktivity zamerané na výchovu mladých ľudí k tolerancii, k objavovaniu kultúrnych rozdielov a ich koreňov ale aj také, ktoré v oblasti práce s menšinami cielene vyhľadávali príklady dobrej praxe, vhodné na ďalšie šírenie. Už po tretí krát sa pri príležitosti Medzinárodného dňa boja za ľudské práva, ktorým je 10. december, stretlo 263 študentov a študentiek a ich pedagógov z celého Slovenska pri realizácii projektu „Živá knižnica“, ktorý sa stal tradičnou aktivitou pre podporu výchovy mladých ľudí k tolerancii a nediskriminácii. Podujatie bolo organizované formou priamych rozhovorov s ľuďmi – príslušníkmi inej národnosti, kultúry, menšiny, hendikepovanými, prípadne sprostredkované prostredníctvom rozhovoru s dobrovoľníkmi, alebo profesionálnymi pracovníkmi. Neoddeliteľnou súčasťou celej akcie bol aj tréning na prípravu nových knihovníkov a živých kníh pred samotnou aktivitou. V roku 2010 obsahovala databáza projektu Živých knižníc 8 knihovníkov a 19 kníh. Okrem možnosti vybrať si z ponuky Živých kníh mali účastníci príležitosť zúčastniť sa na workshopoch organizovaných členmi Sieť k ľudským právam a dozvedieť sa viac o ich činnosti prostredníctvom „Trhu 9 organizácií“. V apríli sa menšia Živá knižnica uskutočnila aj pri príležitosti konferencie „Ľudia z rodu Rómov“ v Banskej Bystrici.

Podpora výchovy mládeže v ľudských právam, sieť organizácií aktívnych v oblasti výchovy mládeže k ľudským právam, téma: ochrana a podpora ľudských práv

Založenie siete organizácií aktívnych v oblasti ľudských práv bolo priamym výstupom zo Záverečnej konferencie ku kampani Každý iný - všetci rovní, kedy vznikla potreba zdieľania skúseností a nadviazania spolupráce medzi organizáciami aktívnymi v oblasti ľudských práv. Prvé zasadnutie Sieť sa konalo v novembri 2010. Cieľom stretnutia bola predovšetkým výmena informácií o aktuálne prebiehajúcich a plánovaných projektoch jednotlivých organizácií a hľadanie spoločných prienikov pre ďalšiu spoluprácu. V rámci siete sa stretáva 12 organizácií akými sú napríklad Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Kancelária Verejného ochrancu práv, Nadácia Milana Šimečku. Pravidelným výstupom je spoločná realizácia Živej knižnice. IUVENTA aj v roku 2010 propagovala možnosť zakúpenia publikácie KOMPAS - Manuálu výchovy mládeže k ľudským právam, ktorý pripravila Rada Európy.

Vzdelávacie aktivity na rozvoj dobrovoľníctva mládeže a kvality dobrovoľníckych projektov, téma: participácia/aktívne občianstvo

Spolu sa uskutočnilo 15 aktivít, ktorých sa zúčastnilo 219 dobrovoľníkov a dobrovoľníčok.

Vzdelávacie aktivity zamerané na tému participácia

Téma participácie a výchova mládeže k aktívnemu občianstvu bola v centre pozornosti viacerých, nielen vzdelávacích, aktivít IUVENTY. V roku 2010 sa na nich zúčastnilo 285 účastníkov a účastníčok. Témy školení boli úzko spojené s účasťou mladých ľudí na živote obce, mesta, školy, komunity. Účastníkmi boli nielen samotní aktívni mladí ľudia s profilom mladí vedúci, ale aj koordinátori žiackych školských rád, pracovníci centier voľného času a mládežnícki vedúci z detských a mládežníckych združení.

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach

V roku 2010 sa OĽP niesla v znamení predsedníctva Slovenskej republiky v Dekáde začleňovania rómskej populácie.

Témy na eseje boli : JA a TY spolu MY ; Narodil som sa bez identity, ako som k nej dospel? Nadobudol som ju?; V EÚ je 19 miliónov detí ohrozených chudobou v roku boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu; Holokaust – pripomínať, či zabudnúť?; Stačí spolucítiť s chudobnými deťmi? Čo by som urobil ja?; Predstav si, že by si sa narodil chudobný/chudobná... Sprievodné aktivity sa venovali témam rómskych komunít, multikultúrnej výchove, diskriminácii, chudobe, holokaustu, úlohe občianskej spoločnosti pri výchove k ľudským právam a aj Európskemu roku boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Do 12. ročníka OĽP sa zapojilo 4016 študentov v školských kolách, 258 študentov v krajských kolách a do celoštátneho kola postúpilo 63 študentov z celého Slovenska, ktoré sa uskutočnilo v Liptovskom Jáne pod záštitou podpredsedu vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny. Súčasťou celoštátneho kola boli aj workshopy, určené študentom, ale aj pedagógom, ktoré garantovali: Informačná kancelária Rady Európy v Bratislave, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Fórum Inštitút pre výskum menšín, Informačná kancelária Európskeho parlamentu a Európsky sociálny fond. Cenu za najlepšiu esej udelili aj zástupcovia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity. Víťazi získali aj možnosť zúčastniť sa jednodňovej stáže v sídle OSN vo Viedni.

Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013²⁶ - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva

Rok 2010 umožnil podporiť 85 projektov. Niesol sa v znamení Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Zvyšovanie povedomia o problematike chudoby a sociálneho vylúčenia o právach mladých ľudí žijúcich v chudobe a ohrozených sociálnym vylúčením. Ich aktívne zapájanie sa do života a života spoločnosti, prekonávanie diskriminácie. Tak isto bol vytvorený priestor na diskusiu a aktivity týkajúce sa podpory, solidarity a podpory riešenia potrieb mladých ľudí a podpora neriešenia potrieb mladých ľudí so zdravotným postihnutím.

Program ADAM 1

V roku 2010 uplynuli tri roky od možnosti prvý krát sa zaregistrovať do programov podpory v rámci ADAM 1 a organizáciám bola ponúknutá možnosť opätovného zaregistrovania. V roku 2010 bolo v rámci programu ADAM 1 podporených 22 subjektov.

Program ADAM 2

Druhá výzva programu ADAM2-2010/1/D reflektovala najmä skutočnosť, že rok 2010 bol Európskym rokom boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Výzvou sa vytváral priestor na overenie

²⁶ https://www.IUVENTA.sk/files/documents/4%20IUVENTA/adam/adam%202/kompendium_adam_2008.pdf

vzdelávacích modulov pre oblasť práce s mládežou v nadväznosti na činnosť Akreditačnej komisie pre špecializované činnosti v oblasti práce s mládežou. V oboch výzvach (ADAM2-2010/1/D a ADAM2-2010/3/D) zostávala téma podpory a rozvoja participácie mládeže ako stabilná téma.

Program ADAM 3

Dotáciu na rok 2010 v rámci programu ADAM 3 získalo celkom 9 subjektov – 7 krajských rád mládeže (Bratislavský, Nitriansky, Trenčiansky, Trnavský, Žilinský, Košický a Prešovský kraj), Rada mládeže Slovenska (RmS) a Združenie informačných a poradenských centier mladých v SR (ZIPCeM).

Hodnotenie fungovania a dopadov Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže (Programy ADAM) v polovici ich existencie²⁷

Cieľom hodnotenia bolo posúdiť Programy z pohľadu ich relevantnosti, účinnosti, účelnosti a udržateľnosti. V časti relevantnosť Programov sa sledoval najmä súlad s prioritami štátnej politiky a ostatnými iniciatívami v oblasti neformálneho vzdelávania, ako aj dôležitosť Programov pre cieľové skupiny. Účinnosť Programov bola sledovaná v kontexte geografického pokrytia, zapojenia cieľových skupín, so špeciálnym dôrazom na sociálnu inklúziu vyčlenených skupín, širší spoločenský dopad, vedľajšie dopady, ako aj miera dosahovania cieľov, ktoré mali Programy zadefinované vo svojom pôvodnom poslaní. Hodnotenie prinieslo zaujímavé námety na skvalitnenie niektorých procesov a podporných opatrení. Externé hodnotenie Programov je zverejnené na stránke www.iuventa.sk v časti GRANTY pod názvom Hodnotenie ADAM 2008 – 2010.

Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné

PROGRAM ŠTRUKTUROVANÝ DIALÓG, téma: aktívna participácia na tvorbe politik

Európska komisia vypracovala na obdobie 2010-2018 Stratégiu EÚ pre mládež. Stratégia má dva všeobecné ciele – poskytnúť mladým viac príležitostí a rovnosť šancí vo vzdelávaní a na pracovnom trhu a druhým hlavným cieľom je podporovať mladých, aby boli aktívnymi občanmi v spoločnosti. Na naplnenie daných cieľov spolupracuje EÚ s členskými štátmi, využíva štruktúrovaný dialóg. V súvislosti s troj predsedníctvom Európskej únie (Španielsko, Belgicko, Maďarsko v rokoch 2010-2011) sa rozbehla celoeurópska iniciatíva konzultácií s mladými ľuďmi v oblasti mládežníckej politiky. IUVENTA bola zodpovedná za zber údajov a vytvorenie národnej pracovnej skupiny. Členmi pracovnej skupiny boli 11 zástupcovia MPSVaR SR, regionálnej a miestnej samosprávy, mládežníckych organizácií a rôznych MVO aktívnych v oblasti sociálnej inklúzie. Hlavnou témou štruktúrovaného dialógu bola téma zamestnanosť mládeže s dôrazom na rôzne témy, ktoré si ešte mohli pridať jednotlivé krajiny troj predsedníctva (Belgicko: história a prínos práce s mládežou, Maďarsko: mládežnícka participácia). IUVENTA využívala na zber informácií od mladých ľudí najmä závery okrúhlych stolov, ale aj individuálne konzultácie s rôznymi subjektmi. Podklady boli zasielané a konzultované v národnej pracovnej skupine, preložené do anglického jazyka a postúpené Európskej riadiacej skupine pre štruktúrovaný dialóg.

Krátka študijná návšteva Wandering for wonders, téma: inklúzia/menšiny

V spolupráci s Národnými agentúrami programu Mládež v akcii v Maďarsku a Fínsku bola pripravená a zrealizovaná prvá časť dlhodobého projektu zameraného na interkultúrne učenie a zlepšenie práce s Rómskou menšinou s cieľom ich lepšieho zapojenia do aktivít. Podujatie prebiehalo v termíne 8. – 12. novembra na Slovensku. Účastníci absolvovali v rámci programu návštevy rôznych organizácií pracujúcich s Rómskou mládežou a identifikovali dobré praktiky na ďalšie šírenie. Projektu sa zúčastňuje 21 záujemcov a ďalšie časti projektu budú realizované v partnerských krajinách. Projekt bude ukončený v roku 2011. Medzi ďalšie vzdelávacie aktivity zamerané na interkultúrne učenie patrili rôzne aktivity v rámci školiaceho plánu Národnej agentúry Mládež v akcii, ako workshop o interkultúrnom učení dňa 15. júna v Košiciach za účasti 25 záujemcov. Ďalšie vzdelávacie aktivity kombinovali tému práca s menšinami s témou podpora neformálneho vzdelávania.

²⁷ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Granty/ADAM.alej>

PROJEKT: SPOLUPRÁCA V RÁMCI SIETE EAICY, téma: aktívne občianstvo

EAICY (European Association for Leisure Time Institutions of Children and Youth), sieť organizácií aktívnych v oblasti voľného času detí a mládeže, v ktorej je IUVENTA aktívnym členom od roku 1991, pripravila na Slovensku v roku 2010 tri medzinárodné semináre pre pracovníkov s mládežou a mládežníckych vedúcich zamerané na prioritné témy mládežníckej politiky - rozvoj participácie mládeže a jej aktívneho občianstva, upevňovanie princípov neformálneho vzdelávania v práci s mládežou a jeho aktívne využívanie a implementovanie.

Hodnotenie programu Európskej únie Mládež v akcii v polovici jeho existencie, téma: interkulturalizmus/inklúzia

Grantový program EÚ Mládež v akcii sa dostal v roku 2010 do polovice svojho programového obdobia, preto sa uskutočnilo externé hodnotenie programu. Najvýznamnejší dopad mali projekty mládežníckych iniciatív, ktoré majú dlhodobejší charakter a sú užšie prepojené so životom miestnej komunity. Až 80% účastníkov týchto projektov deklarovalo, že sa naučili aktívne sa zapojiť do života komunity. Program má významný dopad na rozvoj kompetencií ako napr. schopnosť vyjadriť vlastné myšlienky, komunikácia s ľuďmi hovoriacimi iným jazykom, schopnosť zvládať nové situácie, tímová spolupráca, schopnosť vychádzať s ľuďmi z odlišných kultúr, samostatnosť.

PROJEKT/SÚŤAŽ: EURÓPA V ŠKOLE, téma: výchova k občianstvu/európske občianstvo/interkultúrny dialóg²⁸

V 57. ročníku projektu EURÓPA V ŠKOLE, ktorý prebiehal v školskom roku 2009/2010, ústredné motto znelo: „Môže existovať ostrov blahobytu v mori chudoby? Všetci sme na jednej lodi.“ Bol to príspevok projektu k Európskemu roku boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Do 57. ročníka súťažnej časti projektu sa zapojilo spolu 9 957 žiakov, študentov a školských kolektívov z 542 škôl všetkých typov a stupňov, zo školských zariadení a centier voľného času z jednotlivých regiónov Slovenska. Deň EURÓPY V ŠKOLE je tradične každý rok vyvrcholením projektu a uskutočnil sa 13. mája 2010 v priestoroch IUVENTY na Búdkovej ulici v Bratislave. Na podujatí boli oficiálne vyhlásené výsledky súťaže, odovzdané ceny víťazom 57. ročníka a sprístupnená bola výstava vybraných výtvarných prác žiakov. Zoznam ocenených žiakov je zverejnený aj na www.olympiady.sk v časti Európa v škole.

Medzinárodná konferencia a seminár, projekt EURÓPA V ŠKOLE

Vo februári 2010 Slovenský sekretariát Európa v škole v spolupráci s Katedrou etickej výchovy a občianskej náuky Pedagogickej fakulty UK v Bratislave zorganizovali VIII. medzinárodnú konferenciu *Dimenzie občianstva a výchova v cykle Výchova k občianskej spoločnosti*. Na konferencii sa zúčastnili okrem slovenských 26 učiteľov a pracovníkov s mládežou z rôznych regiónov Slovenska aj ich zahraniční účastníci z Českej republiky, Lotyšska, Poľska, Francúzska, Ruska a z USA. V máji 2010 Slovenský sekretariát Európa v škole v spolupráci s Pedagogickou fakultou UK a Domom Európy Bratislava, zorganizovali 4. medzinárodný seminár s identickým názvom *Dimenzie občianstva a výchova*. Seminár bol určený širokej medzinárodnej skupine učiteľov a pracovníkov s mládežou z krajín východnej a juhovýchodnej Európy. Seminár bol zameraný na implementáciu EIO (European and International Orientation) vo výchove a vzdelávaní (formálnom, neformálnom a spontánnom) a na zapojenie ďalších krajín Európy do projektu Európa v škole, ako nástroja implementácie. Okrem slovenských učiteľov a pracovníkov s mládežou sa seminára zúčastnili najmä ich zahraniční partneri z Albánska, Arménska, Azerbajdžanu, Bieloruska, Bosny a Hercegoviny, Gruzínska, Kosova, Macedónska, Čiernej Hory, Moldavska, Ruska, Srbska, Turecka a Ukrajiny.

²⁸ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze.alej>

2011

Školiace a vzdelávacie projekty

PROJEKTY zamerané na podporu žiackych školských rád, študentskú samosprávu, demokraciu v škole, téma: participácia/aktívne občianstvo

Séria siedmych konferencií pod názvom Študentská samospráva – demokracia v škole, sa uskutočnila v spolupráci so samosprávnymi krajinami a ďalšími spolupracujúcimi partnermi v mestách Trenčín, Bratislava, Žilina, Nitra, Prešov, Trnava a Banská Bystrica. Cieľom konferencií bolo podporiť rozvoj žiackych školských rád (ďalej len „ŽŠR“) vytvorením dialógu medzi kľúčovými aktérmi na úrovni samosprávneho kraja, teda zástupcami ŽŠR, koordinátormi, vedením škôl a pracovníkmi Úradov samosprávnych krajov. Na konferenciách sa zúčastnilo 636 účastníkov a účastníčok. Výstupom bola požiadavka na zostavenie metodické príručky zameranej na podporu ich vzniku a fungovania. IUVENTA reflektovala na túto potrebu prípravou publikácie „Rok so žiackou školskou radou²⁹“, ktorá je určená tým, ktorí sa ŽŠR venujú profesionálne alebo vo svojom voľnom čase a majú záujem o rozvoj školskej demokracie na školách. Publikácia popularizuje problematiku ŽŠR a ich fungovanie a poskytuje aj inšpiratívne príklady a námety pre prácu so žiakmi. Špecializačné vzdelávanie pre koordinátorov žiackych školských rád. Na podporu oblasti práce so ŽŠR pripravila IUVENTA v spolupráci s Metodicko–pedagogickým centrom špecializačný modul vzdelávania koordinátorov ŽŠR. Obsah vzdelávania je zameraný na vznik a fungovanie ŽŠR a metodika je zameraná na interaktívne a participatívne prístupy, ktoré motivujú k aktívnemu učeniu a zapájaniu sa do vzdelávacieho procesu.

Štruktúrovaný dialóg, téma: participácia/demokracia

IUVENTA sa v roku 2011 zapojila do procesu zisťovania názorov mladých ľudí z členských krajín EÚ na prioritné témy. Koordinovala konzultácie k téme zamestnanosti mladých ľudí a k otázkam medzinárodnej spolupráce v oblasti mládeže so susediacimi regiónmi EÚ. Zisťovanie prebehlo prvý krát pomocou on-line dotazníka, do ktorého sa zapojilo 149 mladých ľudí vo veku 15 - 30 rokov.

PROJEKTY výchovy mládeže k ľudským právam, téma: ľudské práva/participácia

Sieť organizácií pôsobiach v oblasti ľudských práv vznikla ako priamy výstup zo záverečnej konferencie ku kampani Každý iný - všetci rovní, kde bola deklarovaná potreba zdieľania skúseností a nadviazania spolupráce medzi organizáciami aktívnymi v oblasti ľudských práv. Zasadnutia Sieť sa uskutočnili v máji a novembri 2011. Cieľom stretnutí členov Sieť bola predovšetkým výmena informácií o aktuálne prebiehajúcich a plánovaných projektoch, vzájomná participácia na podujatiach a hľadanie spoločných prienikov pre ďalšiu spoluprácu. V Sieť pracuje aktívne 10 organizácií, pôsobiach v oblasti výchovy mládeže k ľudským právam. Spoločným výstupom spolupráce bolo v roku 2011 organizovanie Živej knižnice v Deň boja za ľudské práva, ktorým je 10. december. Tohto podujatia sa zúčastnilo 200 žiakov rôznych typov škôl a súčasťou bola aj „Trh organizácií“, kde sa prezentovali členovia siete .

Regionálne živé knižnice, téma: predsudky/tolerancia/inklúzia³⁰

V roku 2011 IUVENTA podporila multiplikáciu tohto projektu výškolením koordinátorov živých knižníc na úrovni regiónov s cieľom uplatnenia tejto metódy na školách v jednotlivých regiónoch. Spolupracovala tak so záujemcami v mestách v Snina, Prešov, Banská Bystrica, Košice, Levice, Sládkovičovo, Bratislava, Moldava nad Bodvou. Regionálnych živých knižníc sa celkovo zúčastnilo približne 600 žiakov základných a stredných škôl. V rámci podpory výchovy mladých ľudí k ľudským právam pokračovala IUVENTA v roku 2011 v distribúcii publikácie Rady Európy KOMPAS³¹

²⁹ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Publikacie/Participacia/Rok-so-ziackou-skolskou-radou.alej>

³⁰ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Publikacie/Ludske-prava/Zive-knihy-Nechajme-knihy-rozpravat.alej>

³¹ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Publikacie/Ludske-prava/Kompas-Manual-vychovy-a-vzdelavania-mladeze-k-ludskym-pravam.alej>

V nadväznosti na manuál Kompas sa IUVENTA zaoberala aj prípravou prekladu manuálu Compassito³² do slovenského jazyka.

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach/aktívne občianstvo

Celoštátne kolo 13. ročníka OLP sa uskutočnilo v marci 2011 v Liptovskom Jáne. Témou tohto ročníka bol "Európsky rok dobrovoľníctva podporujúci aktívne občianstvo". Hlavným cieľom celej súťaže je budovanie právneho povedomia o ľudských právach vo všetkých komunitách mládeže, šírenie humanity, filantropie, globálneho altruizmu a myšlienky ľudskej dôstojnosti, vzdelávanie mladých ľudí rešpektovať kultúrnu rozmanitosť, upozornenie na nebezpečenstvo rôznych foriem intolerancie, diskriminácie a násilia a atraktívnou formou naučiť stredoškóľakov obhajovať a presadzovať rovnaké práva pre všetkých členov spoločnosti a aktívne sa podieľať na jej vytváraní. Do celoštátneho kola postúpilo 64 študentov gymnázií, stredných škôl a odborných učilísk z celého Slovenska.

Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013³³ - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva

Hodnotenie programov ADAM v polovici ich existencie a príprava nových programov na obdobie rokov 2014 - 2020

Priebežné hodnotenie programu bolo realizované externými výskumníkmi a výskumníčkami, ktorí vychádzali zo štúdia dokumentov, štúdia projektov a záverečných správ, hodnotení hodnotiteľov, z výsledkov fokusových skupín a on-line zisťovania u cieľových skupín programu, ako aj ďalších dôležitých subjektov. Hodnotenie ukázalo, že Programy ADAM priniesli najväčší prínos k rozvoju tém participácia, neformálne vzdelávanie v práci s mládežou a dobrovoľníctvo. Výhodou programu bolo aj dlhodobé financovanie, nižšia administratívna náročnosť a lepšie definovanie kvalitatívnych kritérií. Výsledky priebežného hodnotenia boli prezentované a otvorené priamym konzultáciám na odbornom stretnutí k aktuálnym výzvam v oblasti rozvoja politiky mládeže v SR v júli 2011 za účasti 36 zástupcov a zástupkyň detských a mládežníckych organizácií a ďalších zastupiteľských štruktúr.

Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné

PROGRAM EÚ MLÁDEŽ V AKCII

Na základe výziev bolo v roku 2011 podporených 156 mládežníckych projektov a na ich podporu sa vyčerpalo 100 % z celkového alokovaného rozpočtu Európskej komisie. Celkovo bolo prostredníctvom programu Mládež v akcii podporených 2 105 mladých ľudí, ktorým realizácia projektov napomohla k nadobudnutiu a rozvoju kľúčových kompetencií.

Národná agentúra programu Mládež v akcii v spolupráci s národnými agentúrami v každej členskej krajine programu vyslala na medzinárodné aktivity 31 mladých ľudí a pracovníkov s mládežou zo Slovenska. Účasťou na tematických školiaciach aktivitách a konferenciách sa pre účastníkov vytvoril priestor na implementáciu príkladov dobrej praxe zo zahraničia na Slovensku. Dôkazom je nárast podporených projektov od účastníkov, ktorí sa spomínaných aktivít zúčastnili. Školiaca stratégia na národnej úrovni bola v roku 2011 zameraná na:

- podporu participácie mládežníckych vedúcich v medzinárodných mládežníckych výmenách, čo sa odrazilo v počte podporených projektov v rámci tejto akcie.
- podporu nových hostiteľských organizácií v rámci akcie Európska dobrovoľnícka služba
- podporu zapojenia mladých ľudí z maďarsky hovoriacich oblastí na južnom Slovensku
- podporu uznania výsledkov neformálneho vzdelávania
- zvyšovanie kvality predložených projektov

³² <https://www.IUVENTA.sk/sk/Publikacie/Ludske-prava/Compasito-Manual-On-Human-Rights-Education-For-Children.alej>

³³ https://www.IUVENTA.sk/files/documents/4%20IUVENTA/adam/adam%202/kompendium_adam_2008.pdf

PROGRAM EÚ – Mládež v akcii – téma: inklúzia

Národná agentúra programu Mládež v akcii v roku 2011 realizovala tematické školenie pre pracovníkov s rómskou mládežou s cieľom priblížiť možnosti realizácie mládežníckej iniciatívy, ktorej realizáciou sa prispelo k začleneniu rómskej komunity so spoločnosťou. V roku 2011 začala 3-fázová krátka študijná návšteva „Wandering for wanders“ v spolupráci s fínskou a maďarskou národnou agentúrou. Prvá fáza prebehla na Slovensku a ďalšie dve vo Fínsku a v Maďarsku. Cieľom krátkej študijnej návštevy bola výmena skúseností medzi organizáciami pracujúcimi s rómskou mládežou. Školením „Step by step“ Národná agentúra umožnila priblíženie programu Mládež v akcii aj mladým ľuďom z maďarsky hovoriacich oblastí. Školenie prebehlo v maďarskom jazyku v spolupráci s maďarskou Národnou agentúrou a napomohlo k lepšej participácii maďarskej menšiny v programe.

PROGRAM EÚ – Mládež v akcii – téma: dobrovoľníctvo/ aktívne občianstvo

IUVENTA v spolupráci s partnermi (školy, školské zariadenia a MVO z Komárna, Nesvád, Humenného, Žiliny a Sobraniec) pripravila a realizovala projekt „Rozvoj tínedžerského dobrovoľníctva“,³⁴ ktorého cieľom bolo overenie, fungovanie a dopad dobrovoľníckeho edukačného programu na skupinu tínedžerov, najmä bez predchádzajúcej dobrovoľníckej skúsenosti. Modul pozostával z úvodného školenia, pravidelných stretnutí s koordinátorom a iných aktivít smerujúcich k zvyšovaniu informovanosti o dobrovoľníctve a občianskej participácii. Účastníci absolvovali pravidelné stáže v partnerských organizáciách (so zameraním na sociálne alebo verejnoprospešné služby) a zúčastnili sa školenia o projektovom manažmente. Súčasťou projektu boli pripravené a zrealizované vlastné dobrovoľnícke projekty účastníkov. Projekt trval od novembra 2010 do mája 2011 a zúčastnilo sa na ňom 120 mladých ľudí vo veku 13 -17 rokov. V roku 2011 IUVENTA pokračovala v spolupráci s Rómskym inštitútom, n.o. pri zabezpečovaní pilotného overenia dlhodobého programu Big B/S v praxi a príprave nového programu multiplikácie mentorského princípu Big B/S35 v nových programoch. Výstupom multiplikácie bola príprava projektu GEMINI v spolupráci so zakladateľom neziskovej organizácie Dobrý anjel, n.o. a spolupráca s NOS-OSF na obsahovom zabezpečení mentorského programu pre rómskych stredoškolských štípendistov. Ako súčasť podpory multiplikácie princípu Big B/S IUVENTA pripravila publikáciu.³⁶

Aktivity zamerané na Európsky rok dobrovoľníctva 2011, téma: aktívne občianstvo

Cieľom Európskeho roku dobrovoľníctva 2011 (ďalej len „ERD 2011“) bolo, v nadväznosti na zámery vytýčené Európskou komisiou, propagovať dobrovoľníctvo ako spôsob aktívnej účasti občanov na správe spoločnosti. Národný plán ERD 2011 pre Slovenskú republiku bol zostavený tak, aby naplnil 4 základné ciele: 1. Tvorba prostredia priaznivého pre rozvoj dobrovoľníctva 2. Zvýšenie povedomia verejnosti o dobrovoľníctve 3. Ocenenie dobrovoľníctva ako efektívneho spôsobu aktívnej občianskej participácie 8 4. Vytvorenie podmienok pre spoluprácu medzi mimovládnyimi organizáciami, inštitúciami verejnej správy a súkromným sektorom. Súčasťou boli aj semináre a workshopy za aktívnej účasti 40 organizácií, viac než 200 dobrovoľníkov a 4000 účastníkov zo strany verejnosti.

2012

Školiace a vzdelávacie projekty

Konferencia „Parlamenty mládeže – Spolupráca mládeže a samosprávy“ – téma: aktívne občianstvo/demokracia

Konferencia sa uskutočnila v decembri 2012 a bola príležitosťou na diskusiu o formách a systémoch ako parlamenty mládeže na Slovensku fungujú, ako sa im darí plniť ich úlohy a aké výzvy pred nimi

³⁴ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Projekty/Dobrovolnictvo/Rozvoj-tinedzerskeho-dobrovolnictva.alej>

³⁵ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Projekty/Dobrovolnictvo/Big-Brother-Sister.alej>

³⁶ https://www.iuventa.sk/files/documents/publik%C3%A1cie/mladez_v_akcii-sanca_na_zmenu_aj_pre_mladez_v_romskych_komunitach/sanca_na_zmenu_aj_pre_mladez_v_romskych_komunitach_web.pdf

stoja v nasledujúcom období, ktoré je charakteristické novými trendmi a zmenami v rôznych oblastiach politiky mládeže. Delegáti sa snažili hľadať odpovede na otázky ako parlamenty mládeže na Slovensku fungujú, ako prispievajú k tvorbe politiky mládeže na miestnej úrovni, aké sú výzvy pre parlamenty na nasledujúce obdobie. Zároveň sa mohli vzájomne inšpirovať a podporiť.

Štruktúrovaný dialóg a konzultácie s mládežou – téma: participácia/aktívne občianstvo/demokracia

Troj-predsedenstvo Poľska, Dánska a Cypru bolo ukončené v predchádzajúcom roku. Práve posledné dve menované krajiny zastrešovali druhé a tretie kolo štruktúrovaného dialógu, v rámci ktorého mali možnosť vyjadriť sa aj mladí ľudia zo Slovenska. Kým Dánsko sa zameralo na tému, ako motivovať mladých ľudí, aby aktívnejšie pristupovali k demokratickým procesom, Cyprus vyzdvihol problematiku migrantov a mládeže s migrantským pozadím. Na ich otázky mali možnosť slovenskí respondenti odpovedať prostredníctvom on-line dotazníka, nachádzajúceho sa na stránke IUVENTY, kde bol umiestnený špeciálny baner s názvom VYJADRI SA! Do štruktúrovaného dialógu boli okrem mladých ľudí, zapojení aj predstavitelia organizácií pracujúcich s mládežou a odborníci, špecializujúci sa na oblasti, ktorých sa dialóg týkal.

Stretnutie Siete k ľudským právam, – téma: spolupráca/aktívne občianstvo/demokracia

Pracovné stretnutie Siete k ľudským právam sa konalo v júni a októbri 2012. Cieľom stretnutí bolo informovať o prebiehajúcich aktivitách a plánovaných projektoch jednotlivých organizácií. Predmetom stretnutia bolo aj hľadanie synergie pre spoločné aktivity. To sa odrazilo aj účasťou organizácií Siete k ľudským právam na Tradičnej Živej knižnici, organizovanej IUVENTOU.

Živá knižnica, téma: stereotypy/predsudky/tolerancia/multikulturalita

V roku 2012 organizovala IUVENTA dve Živé knižnice, ktoré sú podujatím, organizovaným formou priamych rozhovorov s ľuďmi, čeliacim porušovaniu ľudských práv, prípadne predsudkom či stereotypom. Prvá Živá knižnica, organizovaná v spolupráci s Úradom vlády SR a Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu, bola usporiadaná v novembri 2012 na medzinárodnej konferencii pri príležitosti Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami počas výstavy Bibliotéka v Bratislave. Návštevníkom bolo k dispozícii 6 kníh, ktorých príbehy sa zameriavali práve na aktívne starnutie, medzigeneračnú solidaritu či medzigeneračný dialóg. Záver roka patril tradičnej Živej knižnici pri príležitosti Medzinárodného dňa ľudských práv v decembri 2012. Predchádzal jej tréning, ktorého sa zúčastnilo 5 nových kníh a 8 knihovníkov. Celkovo tak bolo pre 400 návštevníkov počas Živej knižnice k dispozícii 29 kníh, zameraných na rôzne témy týkajúce sa ľudských práv, tolerance a multikulturality. Súčasťou Živej knižnice boli aj sprievodné podujatia – trh organizácií a workshopy, ktoré zastrešovali partneri IUVENTY. Participovali na nich napríklad Nadácia Milana Šimečku, Človek v ohrození, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Detská ombudsmanka, OZ EDAH, Rada mládeže Slovenska, Helsinský výbor, VAGUS, Amnesty International a ďalšie.

Živá knižnica vo Vašej réžii – regióny Slovenska, téma: stereotypy/predsudky/tolerancia

Od štartu kampane „Každý iný – všetci rovní“ organizuje IUVENTA každoročne Živé knižnice, ktoré sa v roku 2011 pokúsila preniesť aj do regiónov prostredníctvom výškolenia koordinátorov Živých knižníc. Koncom roka 2012 bola zavedená služba Živá knižnica vo Vašej réžii, umožňujúca subjektom v regiónoch, objednať si zorganizovanie Živej knižnice v mieste ich pôsobenia. Cieľom Živej knižnice vo Vašej réžii je propagovať Živú knižnicu ako metódu na odstraňovanie stereotypov a predsudkov.

Hodnotiace stretnutie k Big Brother/Sister– téma: inklúzia

V auguste 2012 sa v Moravanoch nad Váhom konalo celoslovenské hodnotiace stretnutie osôb a organizácií zapojených do realizácie programu Big B/S na Slovensku. Cieľom stretnutia bolo vyhodnotiť prínos mládežníckeho dobrovoľníctva v rómskych komunitách formou mentorského programu, ktorého základ tvorí dvojica – rómske dieťa a nerómsky vysokoškolák a diskutovať o ďalších aktivitách v rámci 7 programu. Stretnutie bolo záverom 5-ročného pilotného projektu, ktorý bol realizovaný v spolupráci s Rómskym inštitútom, n.o. a Nadáciou Orange.

_Prehľad	počet školení			počet účastníkov		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Ľudské práva / Inklúzia / Tolerancia						
NV02 - Predchádzanie diskriminácii pri vstupe mládeže na trh práce	1	0	1	8	0	11
NV03 - Mediačné zručnosti a seba advokácia (téma: Tolerancia, predsudky, diskriminácia a ochrana pred ňou)	0	1	2	0	11	26
NV07 - Metódy a techniky práce so znevýhodnenou mládežou	0	1	1	0	9	13
NV18 - Slovensko ako interkultúrna spoločnosť - téma: „My“ a „Oni“ – interkultúrna tolerancia (3 h.)	0	1	2	0	16	38
NV21 - Junior - Ambasádor detských práv	0	1	0	0	8	0
NV22 - Škola priateľská k deťom	0	1	1	0	16	7
NV24 - Globálne vzdelávanie mladých	0	1	2	0	21	34
NV28 - Vzdelávanie reflektujúce potreby mládeže so zdravotným postihnutím	0	1	3	0	22	47
NV29 - Vzdelávanie pre kvalitu práce s rizikovými skupinami mládeže	0	0	2	0	0	34
NV30 - Vzdelávanie rómskych lídrov v oblasti mládeže	0	1	2	0	20	36
NV36 - Vzdelávanie v oblasti mládeže ohrozenej radikálnym extrémizmom a nacionalizmom	0	0	4	0	0	52
spolu:	1	8	20	8	123	298

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach

Nosná téma 14. ročníka OĽP sa zamerala na EURÓPSKY ROK AKTÍVNEHO STARNUTIA a medzigeneračnej solidarity³⁸

Témy esejí

Téma číslo	Názov témy	Garant
1	Škola základ života. A čo spoluzodpovednosť pri vzdelávaní?	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
2	Starší ľudia okolo mňa- čo mi dávajú a čo môžem ja dať im?	Úrad podpredsedu vlády SR pre ľudské práva
3	Nevadia mi menšiny, vadia mi protimenšinové postoje	Friedrich Ebert Stiftung
4	Sacharovova cena Európskeho parlamentu tentoraz v rukách aktivistov Arabskej jari	Európsky parlament Informačná kancelária na Slovensku
5	"We didn't get anything for free, why should we care about the poor?" slovensky preklad: /My sme zadarmo nič nedostali, prečo by sme sa mali starať o chudobných?/ Esej na túto tému je nevyhnutné písať v anglickom jazyku, podlieha osobitnému hodnoteniu OSN vo Viedni	Informačné centrum OSN Viedeň

³⁷ <http://www.IUVENTA.sk/sk/KomPrax/Home.alej>

³⁸ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Olympiady/Olympiady-a-sutaze/OLP.alej>

Spríevodné aktivity a ich garanti:

Workshop I - IUVENTA – Živá knižnica, Workshop II - Informačná kancelária EP na Slovensku - Európsky parlament a ľudské práva, Workshop III - Úrad vlády Slovenskej republiky - Načo sú nám ľudské práva?, Workshop IV - Friedrich Ebert Stiftung - Nie som rasista, ale ...

Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013³⁹ - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva

Program ADAM kládol počas celej svojej existencie dôraz na rozvoj aktívneho občianstva, podporu dobrovoľníctva medzi mladými ľuďmi či uznanie neformálneho vzdelávania v oblasti práce s mládežou. V roku 2012 boli vyhlásené 4 výzvy na predkladanie žiadostí o dotáciu, celkovo bolo podporených 55 subjektov. Projekty podporené v tomto roku svoje aktivity zamerali na Európsky rok aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity a participáciu mládeže na živote školy, obce, regiónu, a tiež na zamestnanosť a podnikavosť mládeže, vrátane opatrení uľahčujúcich prechod zo školy do zamestnania.⁴⁰

Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné

PROGRAM EÚ – Mládež v akcii – téma: dobrovoľníctvo/ aktívne občianstvo

Počas roka 2012 bolo podporených 176 projektov a na ich podporu sa vyčerpalo 95,87 % z celkového alokovaného rozpočtu. Školiaca stratégia na národnej úrovni bola v roku 2012 zameraná na: Podporu koučov mládežníckych iniciatív, pre ktorých Národná agentúra zrealizovala 3-fázové školenie. V roku 2012 sa uskutočnili dve podujatia zamerané na propagáciu výstupov podporených projektov v rámci programu Mládež v akcii: 13 Podporu uznania výsledkov neformálneho vzdelávania Zvyšovanie kvality predložených projektov.

Vzdelávacie aktivity s témou inklúzia v oblasti práce s mládežou

V roku 2012 boli realizované tematické školenie pre pracovníkov:

- s rómskou mládežou „Romming“ s cieľom prispieť k začleneniu rómskej komunity do spoločnosti
- školenie „Podnikám, podnikáš, podnikáme“, ktorého cieľom bolo motivovať mladých nezamestnaných na realizáciu mládežníckej iniciatívy
- školenie v maďarskom jazyku o programe Mládež v akcii
- školenie pre organizácie „Vysielanie mladých ľudí so znevýhodnením“

Počas roka 2012 regionálna konzultantka pre rómsku komunitu a regionálna konzultantka pre východné oblasti Košického kraja intenzívne spolupracovali na stratégii začleňovania mladých ľudí s nedostatkom príležitostí, ktorá sa zameriava na maďarsky hovoriacich mladých ľudí.

Vzdelávacie aktivity zamerané na tému participácia/spolupráca

V rámci školiacej stratégie programu Mládež v akcii sa aktivity roka 2012 zamerali na propagáciu aktívnej účasti mladých ľudí na veciach verejných. Prostredníctvom dvoch medzinárodných školení Národná agentúra motivovala mladých ľudí, aby sa aktívne podieľali na vytváraní mládežníckych politík vo svojich regiónoch, realizáciou série workshopov na celom Slovensku pre samosprávy podporovali rozvoj miestnych politík vo vzťahu ku mládeži. Vzdelávacími aktivitami bola podporená kvalita neformálneho vzdelávania ako napr. na medzinárodnom seminári „Exchange it together!“ 17 účastníkov zo 7 krajín diskutovalo o možnostiach vzájomnej spolupráce na projektoch programu; na 3 okrúhlych stoloch sa hovorilo o podpore uznania práce s mládežou.

³⁹ https://www.IUVENTA.sk/files/documents/4%20IUVENTA/adam/adam%202/kompendium_adam_2008.pdf

⁴⁰ <https://adam.IUVENTA.sk/vivant/shared/events>

Vzdelávacie aktivity na rozvoj dobrovoľníctva

Pozornosť bola venovaná konflikt manažmentu u mentorov a tútorov zahraničných dobrovoľníkov pracujúcich na Slovensku, boli uskutočnené školenia „Konflikt manažment pre mentorov a tútorov EDS“ a školenie „Učím sa byť mentorom“.

2013

Školiace a vzdelávacie projekty

Žiacke školské rady a parlamenty, téma: aktívne občianstvo/demokracia

Pôsobením v žiackych školských radách a parlamentoch sa mladí ľudia oboznamovali s realitou demokratického fungovania spoločností na úrovni, do ktorej môžu sami vstúpiť. V roku 2013 sa IUVENTA zamerala na systematické zapájanie týchto štruktúr, predovšetkým do konzultačných procesov Stratégie SR pre mládež, Správy o mládeži 2014 a tém štruktúrovaného dialógu.

Štruktúrovaný dialóg a konzultácie s mládežou, téma: participácia/demokracia

IUVENTA je jedným z kľúčových aktérov uplatňujúcich štruktúrovaný dialóg v praxi. Ide o mechanizmus zaistujúci diskusiu medzi mladými ľuďmi a politikmi na rôzne témy, pričom jeho cieľom je podporiť akceptáciu názorov mladých ľudí pri formulácii politik mládeže v Európskej únii. V roku 2013 prebehli dva cykly štruktúrovaného dialógu, ktoré zabezpečuje aktuálne predsedníctvo EÚ (Írsko, Litva a Grécko). Tieto štáty si zvolili za svoju hlavnú tému sociálnu inklúziu, na ktorú sa pozerali z perspektívy rôznych tém. V prípade Írska bola hlavnou prioritou kvalita práce s mládežou, zamestnanosť a zamestnateľnosť. Nasledovalo Litovské predsedníctvo, ktoré si zvolilo tému rozvoj zručností a špeciálnu skupinu tzv. NEET (mladí ľudia, ktorí nie sú v procese vzdelávania, nie sú zamestnaní a ani neprechádzajú odbornou prípravou). Do konzultácií sa v roku 2013 zapojilo viac ako 400 respondentov zo Slovenska, pričom väčšinou to boli zástupcovia a členovia mládežníckych organizácií a experti na jednotlivé témy. Na konci roka 2013 začala posledné kolo štruktúrovaného dialógu aktuálne predsedajúca krajina – Grécko. Témou dialógu je kultúrne a sociálne podnikanie mládeže.

Živá knižnica, téma: predsudky/inklúzia/ľudské práva

V roku 2013 sa uskutočnili viaceré malé Živé knižnice v regiónoch Slovenska, vďaka spolupráci s EKOTOPFILM festivalom. Živá knižnica v ňom hrala úlohu sprievodnej akcie, pričom putovala spolu s JUNIORFESTIVALOM a ponúkla tak možnosť žiakom základných a stredných škôl oboznámiť sa s problematikou ľudských práv, ale najmä s konkrétnymi príbehmi ľudí/kníh. V roku 2013 boli zorganizované tri Živé knižnice: v Šamoríne, v Žiline a Košiciach s účasťou 343 žiakov základných a stredných škôl. Skúsenosti s organizovaním Živej knižnice boli prezentované na konferencii k tejto téme v Liberci, v Českej republike.

Stretnutie donorov aktívnych v oblasti podpory mládeže, téma: inklúzia/participácia

Spolupráca priniesla niekoľko zaujímavých výstupov: prehľadila sa priama participácia na inovácii programov alebo hodnotení žiadostí v grantových výzvach firemných nadačných fondov a nadácií; prínosná bola kooperácia na inovácii programov Nadačného fondu Telekom pri Nadácii Pontis zameraných na podporu podnikavosti a iniciatívnosti začínajúcich nepočujúcich podnikateľov. Centrom pozornosti viacerých partnerov (Nadácia Provida, NOS – OSF, Divé maky, o.z.) sú skúsenosti IUVENTY s mentoringom ako inovatívnym nástrojom rozvoja znevýhodnených skupín mládeže.

Mládež 2030: Prúty a architekti⁴¹, téma: aktívne občianstvo/participácia/rozvoj osobnosti

V uplynulom období sa IUVENTA aktívne zapojila do celoeurópskych iniciatív zameraných na uznávanie postavenia a prínosov práce s mládežou pre rozvoj mladého jednotlivca. Uskutočnili sa tri okrúhle stoly, v jednotlivých oblastiach boli vybraní reprezentanti, ktorí predstavovali inovatívne

⁴¹ <https://www.IUVENTA.sk/sk/IUVENTA/Mladez-2030.alej>

smery prezentované na konferencii v januári 2013. Pri príležitosti konferencie vzniklo aj 5 animovaných filmov, ktoré jednoduchou formou predstavujú prácu s mládežou, jej históriu, pracovníka s mládežou, neformálne vzdelávanie a kompetencie, ktoré sa v práci s mládežou dajú získať. Konferencia „Prúty a architekti“ bola príležitosťou na diskusiu o formách a systémoch ako práca s mládežou na Slovensku funguje, ako je prepojená s ostatnými oblasťami spoločenského života a aké má miesto v komunite. Stretli sa na nej predstavitelia rôznych organizácií a inštitúcií, ale aj zástupcovia samospráv a hľadali odpovede na otázky, ako napríklad čo je to práca s mládežou, v akých oblastiach rozvíjame prácu s mládežou na Slovensku ako dôležitý aspekt vo výchove a vzdelávaní mladého človeka. Účastníci sa tiež zhodli na definícii práce s mládežou ako cieľavedomej činnosti, ktorá reaguje na potreby mladých ľudí a vedie k pozitívnemu rozvoju ich osobnosti. Výstupy bude ďalej rozvíjať pracovná skupina/iniciatíva dostala názov „2 MB – 2 milióny budúcností“⁴², keďže to je približný počet mladých ľudí do 30 rokov na Slovensku. Dôležitou súčasťou podujatia bola príprava Deklarácie o uznávaní prínosu neformálneho vzdelávania v práci s mládežou, ktorá vyvrcholila podpisom kľúčových partnerov⁴³.

NÁRODNÝ PROJEKT KOMPRAX – KOMPETENCIE PRE PRAX, téma: aktívne občianstvo⁴⁴

Národný projekt sleduje dva hlavné ciele – podpora kvality neformálneho vzdelávania v oblasti práce s mládežou a uznanie prínosu práce s mládežou pre spoločnosť a samotného aktéra v práci s mládežou.

Vzdelávanie mladých vedúcich pre oblasť práce s mládežou

Začalo sa 115 vzdelávaní (každé sa skladá z 3 samostatných víkendových školení, počas ktorých účastníci realizujú svoj malý projekt). Do vzdelávania vstúpilo 2287 mladých ľudí vo veku 15 – 17 rokov. Podporených bolo 935 malých projektov.

Vzdelávanie profesionálnych a dobrovoľných pracovníkov s mládežou

Zahájených bolo 59 vzdelávaní (každé sa skladá z 2 víkendových školení, medzi ktorými účastníci realizujú vlastný malý projekt). 54 vzdelávaní bolo určených pre dobrovoľných pracovníkov s mládežou, pričom sa ich zúčastnilo 1018 osôb a 5 pre profesionálnych pracovníkov s mládežou, na ktorých sa zúčastnilo 85 osôb. V roku 2013 bolo podporených 493 malých projektov.

Nadstavbové, doplnkové a záujmové vzdelávanie mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou

V roku 2013 bolo zabezpečených 28 vzdelávacích programov a otvorených 48 vzdelávaní, do ktorých vstúpilo 709 dobrovoľných a profesionálnych pracovníkov s mládežou.

Regionálne okrúhle stoly k problematike uznávania výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa pri práci s mládežou

V roku 2013 pokračovala identifikácia zamestnávateľov a zástupcov formálneho vzdelávania, ktorí prijali spoluprácu v tejto oblasti. Uskutočnilo sa 5 regionálnych okrúhlych stolov s 91 účastníkmi. Súčasne bola v roku 2013 podpísaná Deklarácia uznávania neformálneho vzdelávania v práci s mládežou, pod ktorú sa podpísalo 45 partnerov, medzi inými MŠVVaŠ SR, zástupcovia z oblasti firemného prostredia, organizácií formálneho a neformálneho vzdelávania a neziskového sektora.

NÁRODNÝ PROJEKT PRAKTIK - PRAKTICKÉ ZRUČNOSTI CEZ NEFORMÁLNE VZDELÁVANIE V PRÁCI S MLÁDEŽOU

IUVENTA realizuje od marca 2013 Národný projekt PRAKTIK – Praktické zručnosti cez neformálne vzdelávanie v práci s mládežou. Vznik nového národného projektu podnietili neustále narastajúce požiadavky priniesť viac inovatívnych prístupov a kreativity v neformálnom vzdelávaní. Kľúčovou je potreba lepšej prípravy mládeže na prechod zo školy do zamestnania, posilnenie sociálnej inklúzie a

⁴² <https://www.IUVENTA.sk/sk/NOVINKY/DVA-MILIONY-BUDUCNOSTI.alej>

⁴³ Viac k tejto téme v publikácii Pešek, T., Dudáč, A. (2013) Krok za krokom k uznaniu, IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže,

https://www.IUVENTA.sk/files/documents/4%20IUVENTA/publikacie/ilf_krok_za_krokom/___krok_za_krokom_web.pdf

⁴⁴ <http://www.IUVENTA.sk/sk/KomPrax/Home.alej>

rovnosti príležitostí na trhu práce a rozvinutie kompetencií pracovníkov s mládežou, ktorých úloha je vo vzdelávaní a výchove mládeže nezastupiteľná. Práve na túto požiadavku sme sa zamerali v tomto národnom projekte, ktorého hlavným cieľom je vytvoriť efektívny systém ďalšieho vzdelávania pracovníkov s mládežou a mládežníckych vedúcich a následne zabezpečiť realizáciu a šírenie inovatívnych zážitkových programov. V roku 2013 sa zúčastnilo vzdelávacích a výchovných aktivít 4099 účastníkov a účastníčok.

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach

Celoštátne kolo 15. ročníka OĽP sa uskutočnilo s témou „Ľudské práva žien a rodová rovnosť“ v Liptovskom Jáne. Podrobnejšie údaje o OĽP práv sú publikované v Kronike, ktorá bola k podujatiu vydaná.⁴⁵

Administrácia Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže Ministerstva školstva SR (ADAM) na roky 2007-2013⁴⁶ - téma: participácia/ dobrovoľníctvo/ľudské práva

V roku 2013 boli vyhlásené 4 výzvy na predkladanie žiadostí o dotáciu, celkovo bolo podporených 63 subjektov vo výške 2 500 000 EUR. Podporené projekty zamerali svoje aktivity na zapojenie mládeže do spoločenského a politického života obce, mesta, regiónu; vytváranie príležitostí na štruktúrovaný dialóg a konzultácie mládeže a iných dôležitých aktérov; podporu spoločných iniciatív mladých ľudí a zástupcov samosprávy⁴⁷. Program ADAM v období rokov 2008 – 2013 mal za cieľ zlepšiť, skvalitniť a umožniť rozvoj práce s deťmi a mládežou na Slovensku a vytvoriť systém financovania na podporu aktivít detí a mládeže na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Od roku 2014 sa realizujú nové Programy pre mládež 2014-2020 s dôrazom na rôznorodosť oblastí podpory samotných aktivít organizácií pracujúcich pre mládež. Programy priamo nadväzujú na Zákon č. 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou, Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež 2014 – 2020, Európsku stratégiu pre mládež, ktoré zdôrazňujú podporu väčšej investície do oblastí života mladých ľudí. Samotné programy majú za cieľ zvýšiť kompetencie mladých ľudí v oblasti ich prípravy na ďalší život a na posilnenie ich postavenia v spoločnosti.

Medzinárodné aktivity najmä vzdelávacie a informačné

PROGRAM EÚ – Mládež v akcii – téma: dobrovoľníctvo/ aktívne občianstvo

Počas roka 2013 bolo podporených 263 mládežníckych projektov a na ich podporu Národná agentúra zazmluvnila 106% z celkového alokovaného rozpočtu Európskej komisie.

Vzdelávacie aktivity s témou inklúzia

So zameraním na krátkodobú dobrovoľnícku službu Národná agentúra realizovala kontaktný seminár pod názvom "Sme tu, zapojte nás!"; na podporu šírenia výsledkov projektov organizovaných rómskou mládežou sa uskutočnilo hodnotiace školenie "KAMBEK pre rómske organizácie ". Národná agentúra spolupracovala na „Letnej univerzite“ organizovanej Radou Európy, ktorej témou bola inklúzia rómskych mladých ľudí. S cieľom rozvinúť kompetencie mladých nezamestnaných ľudí bolo realizované školenie „Inkubátor dobrých nápadov“, ktorého cieľom bolo motivovať mladých nezamestnaných na realizáciu mládežníckej iniciatívy. V roku 2013 bola pozornosť venovaná aj novej skupine mladých ľudí tzv. vidieckej mládeži, pre ktorú sa pripravilo školenie „Mládež a vidiek“ zamerané na podporu aktívnych mladých ľudí na vidieku, ktorí doteraz nemali príležitosť zapojiť sa do medzinárodných projektov.

⁴⁵ <http://www.olp.sk/>

⁴⁶ https://www.IUVENTA.sk/files/documents/4%20IUVENTA/adam/adam%202/kompendium_adam_2008.pdf

⁴⁷ <https://adam.IUVENTA.sk/vivant/shared/events>

Vzdelávacie aktivity zamerané na tému participácia

V rámci školiacej stratégie programu Mládež v akcii sa kládol dôraz aj v roku 2013 na propagáciu aktívnej účasti mladých ľudí na veciach verejných. Prostredníctvom medzinárodných školení boli mladí ľudia motivovaní k aktívnej účasti na vytváraní mládežníckych politík vo svojich regiónoch napr. školenie „O nás s nami“. Na podporu témy participácia mladých ľudí na miestnej úrovni bola vydaná publikácia pod názvom „Sila mladých“⁴⁸ zameraná na vytváranie a udržanie partnerstiev na miestnej úrovni.

Vzdelávacie aktivity v oblasti podpory kvality neformálneho vzdelávania

V roku 2013 sa v rámci podpory programu Mládež v akcii rozbehla spolupráca so slovenskými univerzitami, ktorých zástupcovia sa zúčastnili medzinárodného seminára „Nepotrebujeme alebo potrebujeme vzdelanie?“ Seminár bol zameraný na skúmanie rozmanitosti vzdelávacích praktík podporujúcich kvalitu v oblasti mládeže.

Vzdelávacie aktivity na rozvoj dobrovoľníctva

V rámci školiacej stratégie programu pozornosť bola venovaná konflikt manažmentu u mentorov a tútorov zahraničných dobrovoľníkov pracujúcich na Slovensku - školenie „Učím sa byť mentorom“.

PROJEKT Európa v škole

Projekt je považovaný za jeden z nástrojov výchovy k demokratickému občianstvu a implementácie európskej dimenzie do procesu výchovy a vzdelávania, za tvorivú činnosť detí a mládeže. Je súčasťou aktivít v rámci dlhodobého projektu Rady Európy - Výchova k demokratickému občianstvu k ľudským právam a svojimi aktivitami pokračoval aj v roku 2013.

2014

Školiace a vzdelávacie projekty

Tematické vzdelávania národných projektov (NP) Praktik, KomPrax, téma: inklúzia/globálne vzdelávanie, multikulturalizmus

V rámci oboch národných projektov, KomPrax, Praktik, pokračovala v roku 2014 realizácia aktivít zameraných na globálne vzdelávanie a interkultúrne učenie. V rámci NP Praktik v súvislosti s počtom zapojených osôb do vzdelávaní, ktoré sa sami identifikujú ako osoby zo znevýhodneného prostredia, prípadne osoby z marginalizovaných skupín, vychádzame z údajov, ktoré nám samy poskytlí.⁴⁹ Na podporu pokračovania ďalšieho vzdelávania budú v roku 2015 vydané aj publikácie zamerané na globálne vzdelávanie a multikulturalizmus.

V rámci národného projektu Praktik boli počas roka 2014 realizované tematické vzdelávania pre pracovníkov s mládežou a mládežníckych vedúcich na tému:

Aj nás sa to týka (globálne vzdelávanie): 4 vzdelávania/44 účastníkov, Svet je rôznorodý (multikulturalita): 3 vzdelávania/ 36 účastníkov

⁴⁸ <https://www.IUVENTA.sk/sk/Publikacie/Participacia/Sila-mladych.alej>

⁴⁹ Používa sa metodika uplatnená aj v kancelárii Splnomocnenca pre rómske komunity pri Atlase rómskych komunít, http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/atlas_rom-kom.pdf, str.6

Celkový počet účastníkov bol 338 k 31.12.2014, pričom podľa vyššie uvedeného na základe samoidentifikácie účastníkmi vzdelávaniami uvádzame nasledovné:

Rozdelenie účastníkov podľa skupín zraniteľnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi	
Migranti	5
Menšiny	9
Zdravotne postihnutí	10
Iné znevýhodnené osoby	8

V NP Praktik sledujeme počet žiakov pochádzajúcich z marginalizovaných rómskych komunít napojených do realizácie aktivít projektu, ktorý bol 51 žiakov k februáru 2015.

Podporné výchovno – vzdelávacie aktivity v oblasti práce s talentovanou mládežou, téma: Olympiáda ľudských práv - vedomosti/zručnosti/postoje v ľudských právach

OLP v školskom roku 2013-2014 sa realizuje v nadväznosti na Plán výchovy k ľudským právam v rezorte školstva na roky 2005 – 2014, ktorého implementáciu odporúčajú aj Pedagogicko organizačné pokyny vydané MŠVVŠ SR. Nosná téma 16. ročníka bola vyhlásená aj s ohľadom na prípravu historicky prvej Celostátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR v gescii ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Tento ročník sa zaoberal témou: Ľudské práva na Slovensku po dvadsiatich rokoch – odkiaľ a kam?⁵⁰.

Európa v škole

V školskom roku 2013/2014 sa do rôznych aktivít projektu Európa v škole zapojilo spolu 7 826 žiakov, študentov a školských kolektívov zo 378 škôl - všetkých typov a stupňov, zo školských zariadení a centier voľného času na väčšine územia Slovenskej republiky. Pri vyhodnotení 61. ročníka bola zavedená nová povinnosť - organizovať ako prvé školské (resp. domáce) kolá. Smerom dole bol upravený aj počet prác postupujúcich po obvodných a krajských kolách. Celoslovenská porota hodnotila podstatne nižší ale o to kvalitnejší počet prác a navrhla na ocenenie 56 prác, ktoré postúpili z okresných, resp. krajských kôl. Na ocenenie cenou a diplomom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenského výboru Európa v škole navrhla 42 individuálnych prác žiakov a študentov, a 14 projektov žiackych a študentských kolektívov. Z uvedeného počtu ocenených, bolo 6 študentov stredných škôl navrhnutých na vycestovanie do Európskych mládežníckych táborov Europe at School. Čestnými uznaniami bolo ocenených ďalších 54 individuálnych prác a prác žiackych kolektívov.

Podporné aktivity pre rozvoj práce s deťmi a mládežou: administrácia grantových programov a i. – téma : participácia/ aktívne občianstvo /hodnoty

Nová generácia Programov PRE MLÁDEŽ na roky 2014 – 2020, nadväzuje priamo na Zákon č. 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení ďalších zákonov a na Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež 2014 – 2020, ktorá zdôrazňuje podporu väčšej investície do oblastí

⁵⁰ 3 Proces prípravy stratégie pozri na: <http://www.radavladyp.gov.sk/celostatna-strategia-ochrany-a-podporyludskych-prav-v-sr/>

života mladých ľudí, ktoré sa ich týkajú. Programy sú priamym nástrojom na podporu naplňania cieľov Stratégie⁵¹.

Štvrtý program pre mládež Erasmus+⁵²

V roku 2014 bol spustený už štvrtý program Európskej únie pre mládež v oblasti vzdelávania - Erasmus+ na obdobie rokov 2014-2020. Základný cieľ všetkých programov zostával stále rovnaký – podpora vzdelávania a sebarozvoja mladých Európaniek a Európanov, avšak priority ako aj štruktúra programov sa v priebehu vývoja menili a reflektovali tak aktuálne potreby mladých ľudí a mládežníckej politiky v európskych spoločnostiach.

Kľúčová akcia 3 podporuje dialóg medzi mladými ľuďmi a tvorcami politík v oblasti mládeže a aktivity zamerané na témy štruktúrovaného dialógu. V širšom kontexte podporuje aktívne zapájanie sa mladých ľudí do života spoločnosti - participáciu mladých ľudí.

Implementácia programu Erasmus+ na regionálnej úrovni bola zabezpečená v spolupráci so sieťou regionálnych konzultačných centier, ktoré sa nachádzajú v každom krajskom meste – Žilina, Trenčín, Nitra, Trnava, Banská Bystrica, Košice, Prešov.

Prostredníctvom programu bolo počas roka 2014 podporených 134 projektov a na ich podporu Národná agentúra zazmluvnila 99 % z celkového alokovaného rozpočtu Európskej komisie.

Čerpané finančné prostriedky a oblasť pôsobenia podporených projektov:

	Rozpočet alokovaný z EK	Výška podpory
KA 1 – Mládežnícke výmeny, Európska dobrovoľnícka služba, Mobilita pracovníkov s mládežou	2 227 208 €	2 194 560 €
KA 2 – Spolupráca v oblasti inovácia a výmena osvedčených postupov	937 794 €	937 794 €
KA 3 – Podpora reformy politík	110 654 €	110 645 €
SPOLU	3 243 008 €	3 275 656 €

Medzinárodné tematické vzdelávacie aktivity zamerané na podporu cieľov, cieľovej skupiny a prioritných tém programu

V rámci týchto vzdelávacích aktivít sme sa zameriavali najmä na tematické oblasti ako:

- Podpora rozvoja kvality a kompetencií ľudí pôsobiach v oblasti práce s mládežou
- Rozvoj dobrovoľníctva a kvality dobrovoľníckych projektov
- Rozvoj participácie mladých ľudí

Rozvoj dobrovoľníctva mládeže a kvality dobrovoľníckych projektov

V rámci vzdelávacej stratégie sa Prioritou národnej agentúry bola v roku 2014 podpora akreditácie alebo znovu akreditácie existujúcich hosťovských a vysielajúcich miest v rámci akcie Európska dobrovoľnícka služba (ďalej EDS), keďže je potreba s cieľom zvýšenia kvality, aby v rámci nového

⁵¹ <https://www.iuventu.sk/sk/Granty/Nova-generacia-Programov-PRE-MLADEZ-na-roky-2014-2020.alej>

⁵² <https://www.iuventu.sk/sk/Granty/Nova-generacia-Programov-PRE-MLADEZ-na-roky-2014-2020.alej>

programu Erasmus+ prešli všetky organizácie opätovnou akreditáciou platnou na celé obdobie programu. Z toho dôvodu sa uskutočnilo „Akreditačné školenie“ pre zástupcov EDS organizácií.

Vzdelávacie aktivity zamerané na tému participácia a ochrana ľudských práv

Propagácia aktívnej účasti mladých ľudí na veciach verejných je neustála téma, ktorú je potrebné rozvíjať a podporovať. V spolupráci s krajinami V4 sa organizoval seminár „We 4 EU – What are V4?“

Krajiny V4 (CZ, HU, SK, PL) už odjakživa čelili takmer rovnakým výzvam. Na základe zistenia najnovších výsledkov z výskumu ohľadom mládežníckej participácie krajín V4 je už dnes jasné, že všetky tieto zainteresované krajiny riešia spoločné výzvy v oblasti mládeže. Seminár mal za úlohu inšpirovať zúčastnených aktívnych mladých ľudí z krajín V4 na príprave budúcich spoločných projektov v rámci programu Erasmus+.

Štruktúrovaný dialóg - Mladí môžu meniť politiku, téma: participácia pri príprave politik

Štruktúrovaný dialóg je mechanizmus, ktorý umožňuje systematickú komunikáciu medzi mladými ľuďmi a politikmi na rôzne témy, pričom jeho cieľom je zaistiť, aby názory mladých ľudí boli brané do úvahy pri formulácii politik mládeže v krajinách Európskej únie. IUVENTA je jedným z kľúčových aktérov, ktorí sú zapojení do prípravy Štruktúrovaného dialógu, ako aj jeho uskutočňovania v praxi. V roku 2014 začala pracovať Národná pracovná skupina pre štruktúrovaný dialóg, ktorej koordináciu bolo poverené Združenie informačných a poradenských centier mladých (ZIPCeM). Kľúčovými výstupmi z práce Národnej skupiny bolo vytvorenie web stránky ako základného komunikačného nástroja projektu, vytvorenie skupiny ambasádorov v regiónoch Slovenska, príprava a overenie funkčnosti metodiky okrúhlych stolov a systém prípravy mládežníckych delegátov na pravidelné Európske konferencie o mládeži s výhľadom na úlohy vyplývajúce z blížiaceho sa Predsedníctva SR v Rade EÚ. Uskutočnili sa 4 okrúhle stoly s účasťou zástupcov mládeže aj politikov, úradníkov, výskumníkov, rodičov a i. (Partizánske, Trnava, Dunajská Streda, Humenné), kde sa otestovala metodika moderovaných konzultácií (štruktúrovaný dialóg). Na jeseň 2014 prebehla on-line konzultácia k podmienkam a nástrojom aktivizácie mládeže v mládežníckej politike, do ktorej sa zapojilo 2793 respondentov. Viac informácií na www.zajednolano.sk.

Záruky pre mladých, téma: inklúzia/aktívne občianstvo

Téma zamestnanosti mládeže sa v posledných rokoch stáva prioritou opatrení mládežníckej politiky. IUVENTA v svojich aktivitách rozvíja ideu využívania prostredia práce s mládežou na prekonávanie prekážok, ktorým musia mladí ľudia čeliť v prechode zo školy do zamestnania. Napĺňa tak jedno z odporúčaní Rady EÚ o zavedení záruky pre mladých, kde prostredie práce s mládežou má slúžiť najmä na prekonávanie neaktívnosti mladých ľudí a na konzultovanie pripravovaných opatrení na riešenie tejto situácie.⁵³ V spolupráci s organizáciou EPIC Slovakia⁵⁴ na jeseň 2014 IUVENTA zorganizovala Týždeň zamestnanosti mladých. Okrem konferencie v Bratislave a expertného stretnutia, sa v regiónoch Slovenska konali pracovné stretnutia so strategickými partnermi, cieľom ktorých bolo zamerať sa na riešenie otázky stavu mládežníckej politiky a práce s mládežou na úrovni príslušného kraja. Účastníci workshopov identifikovali výzvy súvisiace s lepšou prípravou mládeže pre trh práce v rámci práce s mládežou prostredníctvom opatrení Záruky pre mladých ľudí (Youth Guarantees).

⁵³ [Odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých](#)

⁵⁴ <http://epic-org.eu>

Rozvoj výskumu mládeže a šírenie informácií o mládeži kľúčovým hráčom, téma: inklúzia

V závere roka IUVENTA koordinovala tím expertov pri realizácii prieskumu školských vzdelávacích programov a pedagogickej praxe na školách s vysokým zastúpením žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia so zameraním na princípy inkluzívneho vzdelávania.

Stratégia inkluzívneho prístupu, téma: nediskriminácia/inklúzia

V rámci stratégie inkluzívneho prístupu sa uskutočnili stretnutia so zástupcami znevýhodnenej a ohrozenej mládeže, ktorých výstupom bolo zadefinovanie oblastí, ktoré znamenajú prekážky využívania príležitostí poskytovaných a zabezpečených IUVENTOU. Z výstupov vychádza, že najznevýhodnenejšou skupinou mládeže je mládež so zmyslovým postihnutím (najmä nepočujúci) a mládež zasiahnutá viacnásobným vylúčením (rómska mládež vo vylúčených komunitách, mládež v/z detských domovov, mládež v reedukačných domovoch a vo výkone trestu pre mladistvých).

V rámci samotných inkluzívnych aktivít sme pripravili workshopy osobnostného rozvoja talentovanej rómskej mládeže zaradenej do programu Divé maky, nastavili a uskutočnili vzdelávanie mentorov nepočujúcej mládeže a prispeli k vzdelávaniu učiteľov v programe Teach for Slovakia.

Stratégia ochrany a podpory ľudských práv v SR, téma: ľudské práva/participácia/tvorba politik

Za dôležitú tému v práci IUVENTY sú považované ľudské práva. Preto sa IUVENTA prostredníctvom členstva vo Výbore pre deti a mládež aktívne zúčastňuje prípravy kľúčových materiálov v oblasti ľudskoprávných politik ovplyvňujúcich život detí a mládeže v SR, ktoré sú schvaľované na rokovaní poradného orgánu vlády SR - Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.

V roku 2014 sa uskutočnilo sedem zasadnutí Rady, na ktorých bolo prijatých viac ako 30 uznesení⁵⁵ týkajúcich sa širokej agendy ľudských práv, z ktorých za významné pre mládežnícku politiku sú:

Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v SR⁵⁶

IUVENTA sa aktívne zúčastňovala na procese prípravy Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR a má svoju zástupkyňu⁵⁷ v pracovnej skupine a riadiacom výbore.

Proces prípravy stratégie priniesol niekoľko cenných zistení. Predovšetkým jednoznačne osvedčil význam aktívnej a skutočnej spolupráce štátneho a občianskeho sektora, odbornej a zároveň laickej verejnosti. Miera participatívnosti pri tvorbe zásadného koncepčného dokumentu pre ľudské práva bola bezprecedentná a potvrdila, že je jedným z najúčinnějších spôsobov uplatňovania demokratických princípov pri správe vecí verejných.

Vzhľadom na fakt, že v pripomienkovom konaní bolo predložených na MZVaEZ SR 163 zásadných pripomienok, ktoré mali rôznu povahu, pri ich analýze bolo identifikovaných 35 okruhov tém, a od 6. augusta do 12. septembra 2014 prebehlo 31 tematických rokovaní za účasti 25 pripomienkujúcich subjektov a prizvaných zástupcov zainteresovaných orgánov štátnej správy, s cieľom identifikovať témy, v ktorých je možné dosiahnuť kompromis, ale aj témy, ktoré si vyžadujú ďalšiu diskusiu.

Prostredníctvom množstva odborných podujatí, diskusií a pracovných stretnutí sa však jasne ukázali niektoré závažné limity brániace vzájomne zrozumiteľnému dialógu. Zmyslom stratégie je preto posilniť postavenie agendy ochrany a podpory ľudských práv tak, aby sa jej základné princípy a

⁵⁵ <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-166455?prefixFile=m>

⁵⁶ <https://lt.justice.gov.sk/Material/MaterialHome.aspx?instEID=52&matEID=7384&langEID=1>

⁵⁷ dekrét PPVL a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí z 21.5.2013 č.641.279/2013-OĽPR

hodnoty stali prirodzenou a inherentnou súčasťou verejného povedomia na strane jednej a princípom tvorby všetkých verejných politík na strane druhej. Prílohy stratégie predstavujú zásadné rámce pre tvorbu budúcich verejných politík v oblasti výchovy a vzdelávania k ľudským právam, rodovej rovnosti, predchádzania rasizmu a všetkým formám intolerancie a ochrany práv zraniteľných skupín. Zároveň sú aj vzdelávacím východiskom k jednotlivým ľudskoprávnym témam, tak vo formálnom ako aj v neformálnom vzdelávaní, ktoré je doménou IUVENTY.

[Výtvarno-literárna súťaž „Ľudské práva očami detí“⁵⁸](#), téma: práva detí/právo na názor

Prvý stupeň vzdelávania plní kľúčovú úlohu v procese výchovy a vzdelávania detí. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR ako gestor ľudsko-právnej agendy má záujem aktívne prispieť k formovaniu názorov a postojov detí a mládeže založených na princípoch a znalosti všeobecných ľudských práv. Jedným z nástrojov na podporu tohto cieľa je výtvarno-literárna súťaž Ľudské práva očami detí. Súťaž bola v roku 2014 vyhlásená prvý krát. Ambíciou súťaže, ktorá bola určená pre žiakov základných škôl a osemročných gymnázií na Slovensku, bolo podporiť diskusiu o ľudských právach, tolerancii a ľudskej dôstojnosti už od začiatku výchovno-vzdelávacieho procesu. V poradí 2. ročník na tému *Mám právo na názor* vyhlásilo ministerstvo 20. marca 2014, spoluorganizátormi súťaže boli MŠVVaŠ SR, IUVENTA, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Slovenský výbor pre UNICEF. Téma vychádzala z článku 12 Dohovoru o právach dieťaťa. Počas súťaže sa v spolupráci s IUVENTOU a Slovenským výborom pre UNICEF uskutočnili na vybraných školách interaktívne hodiny na témy týkajúce sa práv detí a dodržiavania ľudských práv.

⁵⁸ <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-166455?prefixFile=m>